БУТУН ДУНЁ ПРОЛЕТАРЛАРИ, БИРЛАШИНГИЗ!

СОВЕТ ЎЗБЕКИСТОНИ

ЎЗБЕКИСТОН КП МАРКАЗИЙ КОМИТЕТИ, ЎЗБЕКИСТОН ССР ОЛИЙ СОВЕТИ ВА МИНИСТРЛАР СОВЕТИ ОРГАНИ

ГАЗЕТА 1918 ЙИЛ 21 ИЮНДАН ЧИҚА БОШЛАГАН | № 75 (16.765). | 1 апрель 1977 йил, жума | Баҳоси 2 тийин.

ЎЗБЕК ТИЛИДА

«Ўзбекистон» нашриёти В. И. Ленин тўла асарлар тўплами бешинчи нашрининг 28-томини ўзбек тилида босиб чиқарди.

КПСС Марказий Комитети ҳузуридаги марксизм-ленинизм институтининг филиали — Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитети ҳузуридаги партия тарихи институти томни нашрга тайёрлади. (ЎзТАГ).

ОКТЯБРНИНГ МУЗАФФАР БАЙРОҒИ ОСТИДА

ТОШКЕНТ ОБЛАСТИ

Бутун мамлакатимиз катта тантана — Улуғ Октябрь социалистик революциясининг шонли 60 йиллиги юбилейи арафасида турибди. Барча совет халқи қатори республикамиз меҳнаткашлари ҳам бу кунни ижодий кучга тўлиб-тошган, экономика ва маданиятни юксалтиришда катта муваффақиятларга эришган ҳолда кутиб олмоқдалар.

Республикамиз меҳнаткашлари босиб ўтилган катта тарихий йўлга назар ташлаб, эришилган барча муваффақиятларни бундан 60 йил илгариги аҳвол билан фикран таққослар эканлар, бу ғалабалар Улуғ Октябрь социалистик революцияси туфайли, Коммунистик партия ва унинг ленинчи Марказий Комитетининг доно раҳбарлиги, ленинча миллий сиёсат тантанаси туфайли эришилганлигини яққолроқ тасаввур этмоқдалар.

«Октябрнинг музаффар байроғи остида» — «Совет Ўзбекистони» газетасининг янги рубрикасидир.

Бугундан бошлаб газетамиз саҳифаларида партия, совет ходимлари, олим ва ёзувчилар, меҳнат машъаллари ва зарбдор коммунистлар ана шу рубрика остида республикамиз областларида 60 йил ичида содир бўлган беқиёс ўзгаришлар ҳақида, саноатимизнинг алп одимлари, пахтачилигимизнинг мислсиз тараққиёти ҳақида, хўжалик ва маданий қурилишда эришилган ютуқлар ва совет турмуш тарзининг энг ёрқин қирралари ҳақида ҳикоя қиладилар.

Бугунги биринчи ҳикоямиз — Тошкент области меҳнаткашларининг Октябрнинг музаффар байроғи остида эришган зафарлари ҳақидадир.

ИНТЕРНАЦИОНАЛ ДЎСТЛИГИМИЗ ҚУДРАТИ

М. МУСАХОНОВ,

Ўзбекистон КП Тошкент область комитетининг биринчи секретари

Улуғ Ленин Октябрь тонгидаёқ «Революциямизнинг бир йиллигини байрам қилиб турган кунимизда революциямиз босиб ўтган йўлга бир назар ташлаб ўтишимиз лозим», деган эди.

Эндиликда бутун совет халқи ва барча прогрессив инсоният Улуғ Октябрь социалистик революциясининг 60 йиллик юбилейини тантанали нишонлаш учун зўр тайёргарлик кўрмоқда. Бу халқимиз ҳаётида, бутун жаҳон озодлик ҳаракатини ривожлантиришда муҳим воқеа, революцион кураш ва коммунистик яратувчиликнинг буюк байрамидир. Шаҳар ва қишлоқларимизда умумхалқ ватанпарварлик кўтаринкилиги авж олиб кетгани шундан, халқ хўжалигининг барча соҳаларида юбилейолди мусобақаси қудратли тўлқин касб этгани шундан. Бунёдкорларнинг интернационал оиласи бўлган ишчилар, қурувчилар коллективлари ҳар куни янги-янги зафарлар ҳақида меҳнат рапортлари юбораётганликлари шундан.

КПСС Марказий Комитетининг «Улуғ Октябрь социалистик революциясининг 60 йиллиги тўғрисида»ги қарорида қаҳрамонона олтмиш йилнинг умумлаштирилган ажойиб натижалари совет кишиларида чуқур революцион фахрланиш ва оптимизм туйғусини ҳосил қилмоқда. Бу муҳим ғоявий-назарий ва сиёсий ҳужжатда Октябрнинг жаҳоншумул-тарихий аҳамияти инсоният тараққиётини тубдан ўзгартириб юборган XX асрнинг энг муҳим воқеаси сифатида ёрқин кўрсатиб берилди. Бу ҳужжатда марксизм-ленинизм ғояларининг социалистик революция ғалабасида, коммунизм қураётган совет халқининг катта яратувчилик ишида ўз аксини топган революцион-ўзгартувчилик кучи ишончли тарзда очиб берилган.

Олтмиш йил ичида Совет Ўзбекистони бутун мамлакатимиз билан бирга шонли ғалаба йўлини босиб ўтди. Доим барҳаёт Ленин ва у тузган Коммунистик партия раҳбарлигида ғалаба қозонган Улуғ Октябрь социалистик революциясининг озодлик қуёши ўзбек халқининг социализм сари йўлини ёритиб турди. Ўзбекистон экономикасининг қудратли ривожи фан ва техника тараққиёти, маънавий ҳаётимизнинг гуллаб-яшнаган тақдирини ўз қўлига олган халқнинг нималарга қодир эканлигини яққол кўрсатди. Совет Ўзбекистони эришган муваффақиятлар социалистик тузумнинг, коммунистик ғояларнинг, Коммунистик партиянинг ленинча доно миллий сиёсати улуғворлигини, совет халқлари интернационал дўстлиги қудратини яққол кўрсатиб турибди.

Ўтган ўн йилликлар Тошкент области қиёфасини ҳам тамомила ўзгартириб юборди. Халқимизнинг томчида қуёш акс этади, деган доно нақли бор. Тошкент заминининг таниб бўлмас даражада ўзгарганлигида, социалистик қайта ўзгартишларда Октябрда туғилган, Ленин партияси тарбиялаб вояга етказган, мамлакатимиз қудратини ошириш ва ривожлантириш учун курашларда метиндек мустаҳкамланган ва тобланган совет халқининг сира бузилмас дўстлиги ва ҳамкорлиги, буюк интернационал дўстлигининг ажойиб хусусиятлари ўз аксини топгандир.

КПСС Марказий Комитети, Совет ҳукумати, Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитети ва республика Министрлар Советининг кўрсатаётган жуда катта кундалик ёрдами ва ғамхўрлиги натижасида Тошкент области замонавий индустрия ўлкасига, қишлоқ хўжалиги юксак тараққий этган ва механизациялашган ўлкага, илм-фани ривожланган ва маданияти гуллаб-яшнаган ўлкага айланди.

Областимизда химия, кўп тармоқли машинасозлик, энергетика, кўмир, кончилик, металлургия, электротехника, енгил ва озиқ-овқат саноати ҳамда саноатнинг бошқа турлари ташкил топиб, тез суръатлар билан ривожланиб бормоқда. Ҳозир областимизда техникавий жиҳатдан ҳозирги замон техника тараққиёти даражасида жиҳозланган 400 дан кўпроқ йирик саноат корхоналари ишлаб турибди. В. П. Чкалов номли авиация ишлаб чиқариш бирлашмаси, К. Е. Ворошилов номли қишлоқ хўжалик машинасозлиги заводи, «Ташкенткабель», Тошкент трактор заводлари, тўқимачилик комбинати, СССР 50 йиллиги номли Чирчиқдаги қийин эрийдиган ва ўтга чидамли металлар комбинати, В. И. Ленин номли Олмалиқ кон-металлургия комбинати, В. И. Ленин номли Бекобод металлургия заводи каби кўплаб гигант корхоналар республикамиз фахри ҳисобланади.

Областимизда мамлакатимиз пахтачилигига комплекс хизмат кўрсатишга мослаштирилган ва пахтачилик, тўқимачилик ҳамда пахта тозалаш саноати учун кўплаб машиналар тайёрлаб беришга ихтисослаштирилган корхоналар комплекси таркиб топди. «Ташсельмаш» заводи пахта териш машиналарини, «Узбексельмаш» заводи чигит экадиган сеялкалар ва пахта чувиш машиналарини, «Чирчиксельмаш» заводи кўрак терадиган машиналар ва пахта подборшчикларини, «Таштекстильмаш» бирлашмаси тўқимачилик саноати учун ускуналар ишлаб чиқармоқда. Бу машиналар фақат Ўзбекистон пахтакорлари ва тўқимачилари ўртасидагина эмас, мамлакатимиздаги барча пахтакор республикаларда, шунингдек чет элларда ҳам довруғ қозонган.

Шу кунларда областимизда республикамиздаги барча корхоналарда тайёрланаётган саноат маҳсулотларининг 42 проценти миқдорида маҳсулот ишлаб чиқарилмоқда. Унинг учдан икки қисми оғир саноат тармоқларида ишлаб чиқарилаётган маҳсулотдир.

Ўнинчи беш йилликда областимиз индустриясини ривожлантириш режалари яна ҳам каттадир. 1976—1980 йилларда халқ хўжалигини ривожлантиришнинг асосий йўналишларида саноат маҳсулотлари ишлаб чиқаришни 1,4 баравар кўпайтириш кўзда тутилган. Шуниси қувончлики, Тошкент области саноати план-топшириқлардан анча ўзиб ривожланиб бормоқда. 1976 йилда ишлаб чиқаришни ўстириш суръатлари 106,6 процентни ташкил қилди, пландан ташқари 176 миллион сўмлик маҳсулот реализация қилинди. Саноат меҳнатчилари 1977 юбилей йилида янада юксак марраларни кўзлаб турибдилар. Саноат маҳсулотларини реализация қилиш ҳажми 1976 йилдагига нисбатан 400 миллион сўмлик, шу жумладан пландан ташқари 145 миллион сўмлик кўпаяди.

Областимизда капитал қурилиш мисли кўрилмаган кўламларда олиб борилмоқда. Совет ҳокимияти йилларида областимиз харитасида йирик саноат ва маданий марказ бўлиб қолган Чирчиқ ва Бекобод, Ангрен ва Олмалиқ, Янгийўл, Оҳангарон ва Янгиобод сингари янги шаҳарлар пайдо бўлди. Коммунистик партия ва Совет ҳукуматининг, мамлакатимиздаги барча қардош халқларнинг кўрсатган жуда катта ёрдами натижасида ғоят қисқа вақт ичида республикамиз пойтахти — Тошкент шаҳри қайта қурилди. Тошкент асрлар бўйи совет халқлари бузилмас дўстлигининг тимсоли бўлиб қолади.

Йиллар ўтиб сарғайиб кетган архив материаллари ичида 1925 йилга доир муҳим бир ҳужжат бор. Тошкент шаҳар Совети ижроия комитетининг аҳоли олдидаги бу ҳисоботида халқ депутатлари ўз ҳамшаҳарларига қурилиш учун жуда қийинчилик билан 37 минг сўм ажратилганлиги тўғрисида гапирганликлари ҳикоя қилинади. Ана шу пулга иккита кўчага тош ётқизилиб, бир неча уй қурилган. Ҳозирги кунимизни ўша давр билан қиёслаб кўринг-а! Областимиз шаҳар ва қишлоқларини шу кунларда янги қурилиш ҳавозаларисиз сира тасаввур қилиб бўлмайди. Тошкент областида ҳозир 27 та йирик қурилиш трестлари, ўнлаб ихтисослашган қурилиш бошқармалари ва колонналари ишлаб турибди. 1976 йилнинг ўзида ана шу қурилиш ташкилотлари томонидан 700 миллион сўмлик капитал маблағлар ўзлаштирилди, 500 миллион сўмликдан кўпроқ қурилиш-монтаж ишлари бажарилди.

Бугун биз олтмиш йиллик чўққисидан туриб қишлоқларимиз қиёфасини, деҳқонлар турмуш ва меҳнат шароитини тубдан ўзгартириб юборган катта ва мураккаб йўлга зўр қониқиш ва қонуний ифтихор билан назар ташлаймиз. Бу муваффақиятлар, маълумки, ўз-ўзидан келгани йўқ. Булар деҳқончилик ва чорвачиликда ишлаб чиқариш кучларини ривожлантириш учун кенг имконият яратиб берган колхоз қурилишининг ғалабаси, КПСС Марказий Комитетининг қишлоқ хўжалиги тўғрисидаги доимий ғамхўрлиги натижасидир.

КПСС Марказий Комитетининг март ва ундан кейинги Пленумларида, партиямизнинг XXIII, XXIV ва XXV съездларида қишлоқ хўжалигини ривожлантиришнинг принципиал сиёсий йўли ишлаб чиқилди, партиянинг ҳозирги босқичдаги аграр сиёсатининг бош йўналишлари белгиланди. Бу йўналишларда эса янги тарихий шароитда ленинча аграр назариянинг ижодий ривожи ўз аксини топди.

КПСС Марказий Комитети Сиёсий бюроси ва шахсан КПСС Марказий Комитети Бош секретари ўртоқ Л. И. Брежневнинг қишлоқ хўжалигини кескин тараққий эттиришнинг радикал ва чуқур илмий асосланган тадбирларини амалга ошириш юзасидан олиб бораётган жуда катта ижодий фаолияти, Совет ҳукумати томонидан экономиканинг ана шу муҳим тармоғига капитал маблағлар ажратиш кўпайиб бораётгани колхоз ва совхоз ишлаб чиқаришининг моддий-техника базасини мустаҳкамлашда айниқса муҳим аҳамият касб этяпти.

Областимиз колхозларида фақат кейинги беш йил ичида асосий фондлар 1,5 баравар ўсди, ялпи даромад 16 процент кўпайди, колхозчилар меҳнатига ҳақ тўлаш анча ошди. Совхозларда ана шу соҳада эришилаётган ютуқлар яна ҳам каттадир.

(Давоми иккинчи бетда).

ТОШКЕНТ

Жуманиёз ЖАББОРОВ.

Кўксини кенг очиб офтоб сари,
Мовий уфқларга ёйиб қулочин,
Яшнар Совет Шарқин буюк шаҳари,
Бағрига жо қилиб ҳаёт қувончин.

Дарёдек қалби бор, тоғ янглиғ бости,
Боладай қувноғу олимдек доно.
Боғларга чулғаниб баланду пасти
Гуркираб гўзаллик жам бўлган дунё.

Тошкент бу! Ҳаяжон, ишқдан ғувиллар,
Тинсиз ижод мавжи томирида қон.
Япроқдай шабнамлар ила ювинар,
Баҳордай лолагун, шаффоф, беҳазон.

Анҳор тўлқинида, гуллар баргида
Сабуҳий тиниқлик, масъуд бир хаёл.
Қуёш тик келаркан олтин аркида,
Унга шайдоликдан бўлса, эҳтимол.

Умр йўлларидек уйғоқ кўчалар
Чинни пиёладек бахтдан жаранглар.
Кундуз-ку кундузи, бунда кечалар
Камалак тусида порлайди ранглар.

Уйчан қадамлайман хиёбонидан,
Қалбини очгандай бўлар менга у.
Ранг олиб мен қалбим сиёҳдонидан
Унга ғазал битсам янгроқ ва мангу.

Ишчи қўлларининг ҳароратидир
Ернинг қаъридаги мармар қасрлар,
У — сўнмас тафаккур маҳоратидир,
Унда ўз орзусин кўрди асрлар.

Севгидан, севинчдан йўғрилган диллар,
Қирмизи чеҳралар менга қадрдон.
Сеҳрли садолар майин ёйилар,
Инсон қудратидан тўқилган достон.

Ватан Шарқ уфқига кўрк бўлган шаҳар
Ол байроқ нуридан қилар табассум.
Кундан-кун барқ урар, кундан-кун яшнар,
Онадек меҳрли, саҳий ва масъум.

Қуёшга рўбару миллион ойнаси,
Мусаффо ҳаводан бағри тўла бахт.
Дўстлик билан тепар қайноқ сийнаси,
Шундай дилов ордир бизнинг пойтахт.

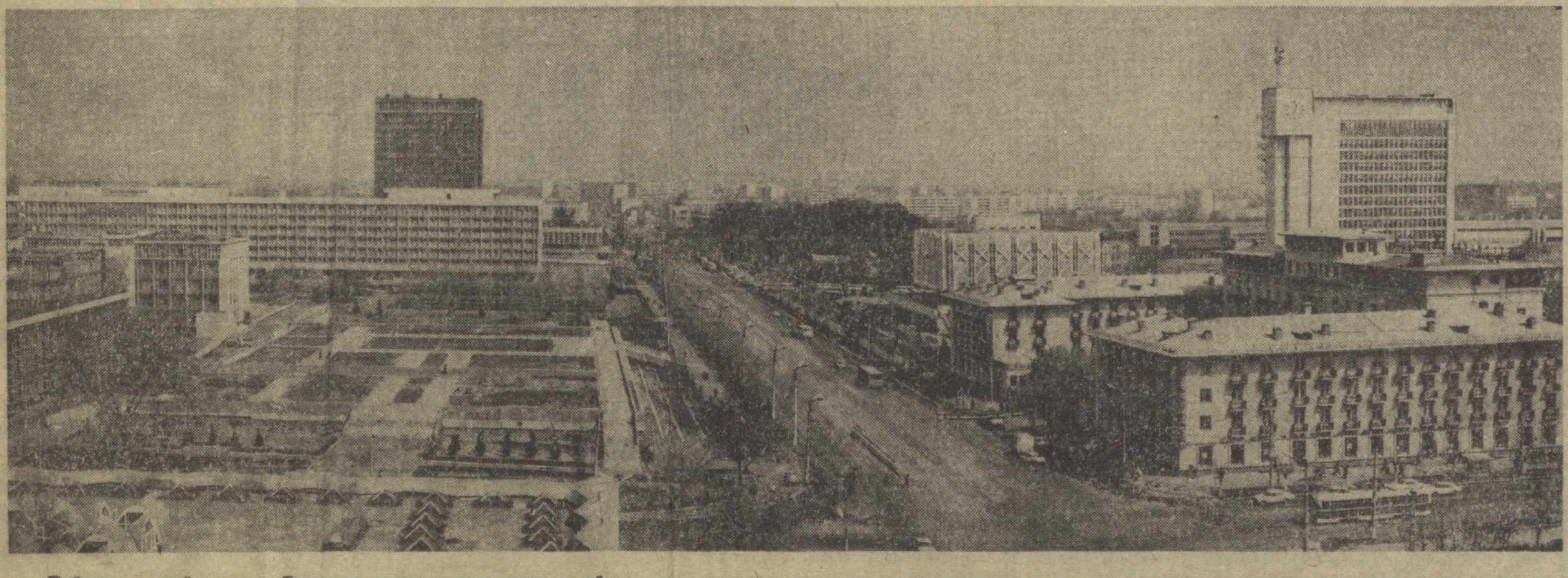

Ўзбекистон пойтахти — Тошкент шаҳри марказининг кўриниши.

А. Тўраев фотоси.

Л. И. БРЕЖНЕВ ВА А. А. ГРОМИКО АҚШ ДАВЛАТ СЕКРЕТАРИ С. ВЭНС БИЛАН СУҲБАТЛАШДИЛАР

КПСС Марказий Комитети Бош секретари Л. И. Брежнев ва КПСС Марказий Комитети Сиёсий бюросининг аъзоси, СССР ташқи ишлар министри А. А. Громико 30 март куни Кремлда АҚШ давлат секретари С. Вэнс билан суҳбатлашдилар.

Бўлиб ўтган Совет — Америка музокараларининг якунлари муҳокама қилинди. Муҳокама чоғида СССР билан АҚШ ўртасидаги муносабатларга доир кўпгина масалалар ва баъзи халқаро проблемалар қараб чиқилди.

Муҳокама қилинган бир қанча масалалар тўғрисида ва биринчи навбатда стратегик қурол-яроғларни чеклаш ҳақида янги битим тузиш билан боғлиқ масалалар юзасидан томонлар фикрлашиб олишни давом эттирадилар, деб келишилди.

Суҳбатда: Совет томонидан — СССРнинг АҚШдаги элчиси А. Ф. Добринин, КПСС Марказий Комитети Бош секретарининг ёрдамчиси А. М. Александров ва СССР ташқи ишлар министрининг ўринбосари Г. М. Корниенко:

Америка томонидан — АҚШнинг СССРдаги элчиси М. Тун, қуролсизланиш ва қурол-яроғлар устидан контроллик агентлигининг директори П. Уорнке ва АҚШ давлат секретарининг ўринбосари Ф. Хабиб ҳозир бўлдилар.

СОВЕТ—АМЕРИКА МУЗОКАРАЛАРИ

КПСС Марказий Комитети Сиёсий бюросининг аъзоси, СССР ташқи ишлар министри А. А. Громиконинг АҚШ давлат секретари С. Вэнс билан музокаралари 30 мартда куннинг биринчи ярмида Кремлда давом эттирилди.

Ғарбий Берлин хусусидаги тўрт томонлама битимнинг бажарилишига оид масалалар ва Умумевропа кенгаши қатнашчилари бўлган мамлакатлар вакилларининг Белградда ўтказиладиган учрашувига доир масалалар, шунингдек Кипр проблемаси муҳокама қилинди.

Қурол-яроғларни чеклаш ва қуролсизланиш соҳасида кўрилиши мумкин бўлган тадбирларни ҳам муҳокама қилиш давом эттирилди. Жумладан, Умумевропа кенгаши қатнашчиси бўлган давлатлар ўртасида бир-бирига қарши биринчи бўлиб ядро қуролини қўлламаслик тўғрисида шартнома ҳамда куч ишлатмаслик ҳақида халқаро шартнома тузиш хусусида: қуролсизланишга оид жаҳон конференцияси тўғрисидаги масала юзасидан ва химиявий қуролни тақиқлаш хусусида фикрлашиб олинди.

* * *

АҚШ Давлат секретари С. Вэнс КПСС Марказий Комитети Сиёсий бюросининг аъзоси, СССР ташқи ишлар министри А. А. Громико шарафига 30 март куни Москвадаги АҚШ элчихонасида нонушта зиёфат берди.

Зиёфат чоғида С. Вэнс билан А. А. Громико қисқача нутқ сўзладилар.

(ТАСС).

Н. В. ПОДГОРНИЙНИНГ МОЗАМБИКДА БЎЛИШИ

МАПУТУ, 30 март. (ТАСС). Бугун тушдан кейин Н. В. Подгорний, С. Машел, Совет ва Мозамбикнинг расмий кишилари Мозамбик пойтахти — Мапуту шаҳрини сайр қилдилар. Улар портни, шаҳарнинг саноат районларидан бири — Иньагайони бориб кўрдилар. Пойтахтнинг ўн минглаб аҳолиси Советлар мамлакатидан келган меҳмонларни самимий, зўр шодиёналик билан табриклаб турди.

Ўртоқ Н. В. Подгорний билан С. Машел кечқурун Мозамбик халқ музика ва рақси концертини томоша қилдилар.

МОСКВАДАН ЖЎНАБ КЕТДИ

АҚШ давлат секретари Сайрус Р. Вэнс 31 мартда Москвадан жўнаб кетди. КПСС Марказий Комитети Сиёсий бюросининг аъзоси, СССР ташқи ишлар министри А. А. Громико, бошқа расмий кишилар уни аэродромда кузатиб қолдилар.

С. Вэнс аэропортда қуйидаги баёнотни берди:

Визитимиз чоғида кўрсатилган меҳмондўстлик учун ташқи ишлар министрига ва совет мезбонларига ташаккур изҳор қилмоқчиман.

Менинг фикримча, сафаримиз фойдали бўлди. Бизнинг мақсадимиз шунчаки оддий мақсад эмас эди. Қурол-яроғларни чеклаш тўғрисидаги битимга бир кун ичида эришиш мумкин эмас. Мен шу йил май ойида Женевада СССР ташқи ишлар министри билан бўладиган учрашувга мунтазирман. Мен аминманки, ҳар иккала томон биз муҳокама қилган бу масалани ўшангача ўрганиб чиқади ва мақсадларимиз бир хил эканлигини аниқлайди. Келажакда биз ана шу ҳаётий муҳим соҳада олға силжий оламиз ва шартномалар тузилишига эришамиз, деб ишониш керак. (ТАСС).

ЧИГИТ ЭКИШ АВЖИДА

«СОВЕТ ЎЗБЕКИСТОНИ» МУХБИРЛАРИДАН

Сирдарё области деҳқонлари бу йил чигит экишни ҳар қачонгидан ҳам барвақт бошлаб юбордилар. Ҳар куни 8-10 минг гектардан ер сифатли қилиб экишга тайёрланмоқда ва уларга пешма-пеш барака уруғи қадалмоқда. Чигит экишни бу йил Оқолтин районидаги Усмон Юсупов номли совхоз пахтакорлари областда биринчи бўлиб бошлаб бердилар. Шунингдек, райондаги Ворошилов номли совхозда ҳам биринчилар қаторида экишга киришилди. Экиш бошланган дастлабки кунданоқ Сирдарё областининг кўпгина хўжаликларида 200 дан ортиқ сеялка унумли ишлатилди ҳамда дастлабки икки кун давомида 3 минг гектардан ортиқ ерга барака уруғи қадалди.

Областнинг бепоён далаларида кун сайин иш авж олмоқда. Ҳозир область далаларида 1806 та экиш агрегати юксак унум билан ишлаб турибди. Улар билан 15 апрелгача барча майдонларга сифатли қилиб чигит экиб бўлинади.

А. УМАРОВ.

* * *

Чигит экишни Жиззах областида биринчи бўлиб бошлаган арнасойликлар дастлабки кундаёқ 3 минг гектардан кўпроқ ерга барака уруғи ташладилар.

Ҳосилдорликни бир ярим баравар оширишга бел боғлаган Арнасой районидаги Тимошенко номли совхоз далаларида 48 агрегат юқори унум билан ишламоқда. Кунлик экиш 450-500 гектарни ташкил этяпти.

Областнинг Жиззах, Дўстлик ва бошқа районлари далаларида ҳам чигит экиш қизғин бораётир.

Н. МИРЗАЕВ.

«КОСМОС-900» ПАРВОЗДА

1977 йил 30 март куни Совет Иттифоқида Ернинг навбатдаги сунъий йўлдоши «Космос-900» учирилди. Йўлдош ичига космик фазони тадқиқ қилишни давом эттиришга мўлжалланган илмий аппаратлар, шу жумладан Ернинг ионосфераси ва магнитосферасидаги физик ҳодисаларни тадқиқ этишга, қутб ёғдуларини ўрганишга мўлжалланган ҳамда Совет Иттифоқида, Германия Демократик Республикасида ва Чехословакия Социалистик Республикасида ясалган аппаратлар ўрнатилган.

Йўлдошга ўрнатилган аппаратлар нормал ишлаб турибди.

Координациялаш-ҳисоблаш маркази олинаётган ахборотни ишлаб чиқмоқда.

(ТАСС).

ЎЗБЕКИСТОН ССР ОЛИЙ СОВЕТИ ПРЕЗИДИУМИНИНГ ФАРМОНИ

А. ИСЛЯМОВГА «ЎЗБЕКИСТОН ССРДА ХИЗМАТ КЎРСАТГАН МАДАНИЯТ ХОДИМИ» ФАХРИЙ УНВОНИ БЕРИШ ТЎҒРИСИДА

Матбуотда актив ва кўп йиллар ишлаганлиги учун ҳамда туғилган кунига етмиш йил тўлиши муносабати билан «Ленин байроғи» республика газетасининг редактори Абселям Ислямовга «Ўзбекистон ССРда хизмат кўрсатган маданият ходими» фахрий унвони берилсин.

Ўзбекистон ССР Олий Совети Президиумининг Раиси Н. МАТЧОНОВ.

Ўзбекистон ССР Олий Совети Президиумининг Секретари Ҳ. ПЎЛАТОВА.

1977 йил 31 март.
Тошкент шаҳри.

ОКТЯБРНИНГ МУЗАФФАР БАЙРОҒИ ОСТИДА

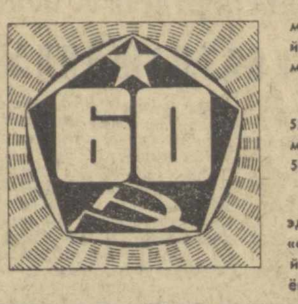

Областда 1965 йили барча категориядаги хўжаликларда 37,8 минг тонна гўшт, 153,5 минг тонна сут етиштирилган эди. 1976 йилга келиб областда етиштирилган гўштнинг миқдори 61 минг тоннага, сутнинг миқдори эса 262 минг тоннага етди.

* * *

Область хўжаликларида 1965 йили 252,5 минг бош қорамол, 523,4 минг бош қўй ва эчки бор эди. 1976 йилга келиб қорамоллар сони 306,4 минг бошга, қўй ва эчкилар сони эса 563,3 минг бошга етди.

* * *

Областда 1913 йили 47,9 минг тонна пахта етиштирилган эди. 1976 йили эса область далаларидан 440,9 минг тонна «оқ олтин» териб олинди. Бошқача қилиб айтганда, ана шу йиллар мобайнида областда пахта етиштириш 9,2 баравар ёки 920 процент кўпайди.

Тошкент область экономикасининг ривожланиши

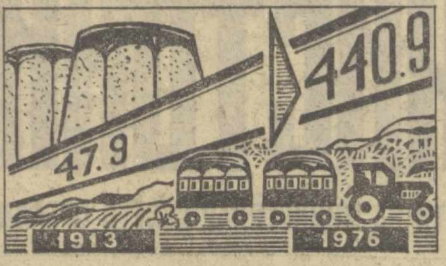

Областда пахта ялпи ҳосилининг ўсиши (минг тонна ҳисобида).

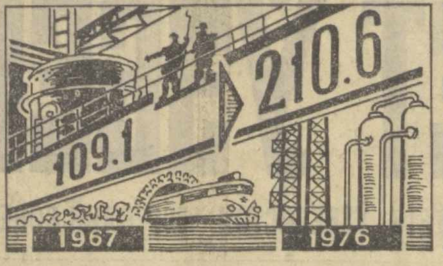

Областда саноат ишлаб чиқариши ҳажмининг ўсиши (1966 йилга нисбатан процент ҳисобида).

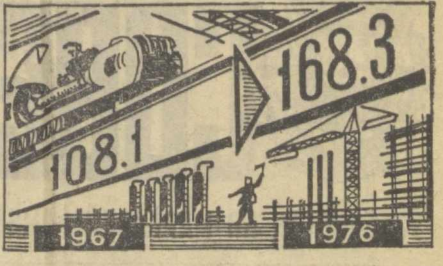

Областда меҳнат унумдорлигининг ошиши (1966 йилга нисбатан процент ҳисобида).

ИНТЕРНАЦИОНАЛ ДЎСТЛИГИМИЗ ҚУДРАТИ

(Боши биринчи бетда).

Ленинча миллий сиёсат тантанаси, совет халқларининг бузилмас интернационал дўстлиги ва ҳамкорлиги натижаларини баъзи мисоллар орқали айтиб ўтмоқчиман. 1913 йилда ҳозирги Ўзбекистон ССР территориясида 800 деҳқон хўжалигига фақат от қўшиб ишлатиладиган бир дона плуг тўғри келган ҳамда жами қишлоқ хўжалик маҳсулотларининг 90 процентп қўл меҳнати билан вужудга келтирилган бўлса, шу кунларда областимизда ўн минглаб тракторлар, пахта териш машиналари, дон комбайнлари, автомобиллар ва бошқа жуда кўп миқдордаги техника деҳқонларимиз оғирини енгил қилмоқда. Областимиз колхоз ва совхозлари замонавий техника, мелиорация, ишлаб чиқаришни электрлаштириш ва химиялаштиришга суяниб йил сайин қишлоқ хўжалиги маҳсулотлари ишлаб чиқариш суръатларини ўстириб бормоқдалар. Ўтган ўн йил ичида областда ялпи қишлоқ хўжалик маҳсулотлари ишлаб чиқариш 24 процент кўпайиб, 1976 йилда 396 миллион сўмликни ташкил қилди.

Айниқса пахтачиликни ривожлантиришда катта муваффақиятларга эришдик. Ўнинчи беш йилликнинг биринчи йилида колхоз ва совхозлар давлатга 440 минг тоннадан кўпроқ «оқ олтин» сотдилар. Пахта далаларининг ҳосилдорлиги узлуксиз ошиб бормоқда. Масалан, ўтган йили ҳар гектар ердан 32,4 центнердан ёки 1970 йилдагига қараганда 6,2 центнер кўп ҳосил етиштирилди. Областимизда ана шу маррадан ўзиб кетган хўжаликлар жуда кўп.

Комплекс механизация пахтачиликка тобора кўпроқ кириб бормоқда. Ҳозир областимизда етиштирилаётган ҳосилнинг 75 процентидан кўпроғи машиналар билан йиғиб-териб олиняпти. Қуйи Чирчиқ районидаги Волков номли совхоз, Бўка районидаги Тимирязов номли, Юқори Чирчиқ районидаги «Ўзбекистон» колхозлари ва бошқа бир қатор хўжаликларда машина билан пахта териш миқдори 93-97 процентни ташкил этмоқда.

Область партия ташкилоти пахтачилик билан бир қаторда қишлоқ хўжалигининг бошқа соҳаларини тез суръатлар билан тараққий эттиришга, дон ва бошқа деҳқончилик маҳсулотлари етиштиришни кўпайтиришга асосий эътибор бермоқда.

Қишлоқ хўжалиги ишлаб чиқаришини ихтисослаштириш ва концентрациялаш, хўжаликлараро кооперативлаштиришни янада тез суръатлар билан ривожлантириш шу кунларда хўжаликларимиз учун алоҳида аҳамият касб этяпти.

Область халқ хўжалигининг қайси тармоғини олмайлик жуда катта прогрессив ўзгаришлар бўлганлигини кўрамиз. Айниқса маданий қурилиш, халқ маорифи ва соғлиқни сақлаш ишидаги муваффақиятлар қувончлидир. 1917 йилгача область территориясида фақат 58 та етти йиллик ва бошланғич мактаблар, битта ўрта махсус ўқув юрти бўлиб, уларда 90 киши ўқиган бўлса, ҳозир областимиздаги 1400 дан ортиқ умумтаълим мактабларида 723 минг ўқувчи билим олмоқда. Шунингдек 74 та олий ва ўрта махсус ўқув юртлари, 76 та ҳунар-техника билим юртларида саноат ва қишлоқ хўжалиги ишлаб чиқариш тармоқлари учун мутахассислар тайёрланмоқда. Халқ маорифи ва соғлиқни сақлаш системасида 40 мингдан кўпроқ ўқитувчи ва 15 мингдан кўпроқ врачлар меҳнат қилмоқдалар.

Республикамиз пойтахтида кенг тармоқли илмий тадқиқот институтларига эга бўлган Фанлар академияси иш олиб боряпти. Бу илм-фан даргоҳларида совет фани муҳим янгиликлар билан бойитиляпти. Шу кунларда Тошкент областида 9 та театр, филармония, эстрада, халқ рақси ансамбллари иш олиб бормоқда.

Бутун Ўзбекистондаги каби Тошкент областида индустрия, фан ва маданиятнинг тез суръатлар билан ривожланганлиги Улуғ Октябрь социалистик революцияси ўзбек халқи ҳаётида нақадар кескин ўзгаришлар ясаганлиги маданий ривожланиш жараёнида зарур шароитлар яратганлиги бунинг ёрқин мисолидир.

Социалистик қайта ўзгартишлар кишилар дунёқарашида ҳам туб ўзгаришлар ясади. 60 йил ичида юксак сиёсий онглилик, совет ватанпарварлиги ва ижтимоий бурчга садоқат руҳида тарбияланган кишиларнинг янги авлоди вояга етди. Улар бизнинг энг катта бойлигимиздир.

Социалистик Меҳнат Қаҳрамонлари Турсуной Охунова, Анастасия Чудная, Ғуломмаҳмуд Абдуллаев, Мунаввар Исҳоқова, Мария Ковалёва, Турғун Мирзаев, Энвер Алиев, Вениамин Подвигин, Хван Ман Гим, Лидия Казанцева, Буолма Жўраева ўртоқларнинг номлари областимиздан ташқарида ҳам маълум ва машҳур. Бугунги тошкентликлар минглаб Охунова ва Исҳоқовалар, Алиев ва Подвигинлар, Казанцева ва Жўраевалар, Абдуллаев ва Мирзаевлар деганидир. Улар эртаги кун режаси билан яшаётган ажойиб ишчи ва мутахассислар, фан ва маданият ходимлари, ишлаб чиқаришнинг тажрибали ташкилотчиларидир.

Уларнинг фидокорона меҳнати натижасида областимизда экономика ва маданият тез суръатлар билан ривожланди. Ватанимиз область меҳнатчиларининг фидокорона меҳнатини муносиб тақдирлаб, Тошкент областини икки марта Ленин ордени билан мукофотлади. Минглаб ишлаб чиқариш илғорлари ва пешқадам коллективлар юксак ҳукумат мукофотлари билан тақдирландилар.

Бу ишларнинг ҳаммаси партия ва ҳукуматимизнинг кундалик ғамхўрлиги натижасида, партия комитетлари, бошланғич партия ташкилотлари совет, хўжалик, касаба союз ва комсомол органларининг катта ташкилотчилик ва сиёсий иши натижасида амалга оширилмоқда.

Область партия ташкилоти КПСС ва Ўзбекистон Компартиясининг жанговар ва тобланган отрядларидан биридир. У Ленин партияси билан бир сафда, партиямизнинг қарор ва директиваларига қатъий амал қилган ҳолда дадил олға бормоқда. Ҳозир областимизда 7 та шаҳар партия комитети, 9 та шаҳар ва 14 та қишлоқ район партия комитетлари иш олиб бормоқда. Ўз сафига 146 мингдан кўпроқ коммунистни бирлаштирган 3795 бошланғич партия ташкилотлари меҳнаткашларни КПСС XXV съезди қарорларини изчил амалга ошириш, ўнинчи беш йиллик план-топшириқларини муваффақиятли бажариш учун курашга сафарбар этмоқда. Партия ташкилотлари хўжаликка раҳбарлик, меҳнаткашларни коммунистик руҳда тарбиялаш усул ва услубларини мунтазам такомиллаштириб бормоқдалар. Уларда ижодий изланиш, ташаббускорлик тобора ривожланиб боряпти.

КПСС XXV съезди қарорларини амалга ошириш, ўнинчи беш йиллик план-топшириқларини тўла ва ошириб бажариш, Улуғ Октябрнинг 60 йиллигини муносиб кутиб олиш учун социалистик мусобақа авж олдирилган барча хўжалик ва маданий қурилиш участкаларида ишчанлик, ижодий шароит яратилган. Меҳнат коллективлари шу кунларда «Қолоқларсиз, самарали ва юқори сифат билан ишлайлик!», «Октябрнинг 60 йиллигига — 60 зарбдор ҳафта!» деган шиор билан меҳнат қилмоқдалар. Тошкент авиация ишлаб чиқариш бирлашмаси слесарь-йиғувчиси Н. Маннопов, Октябрь революцияси номли Тошкент тепловоз-вагон ремонт заводининг электр слесарлар бригадаси бошлиғи Н. М. Железнов, «Узбекхиммаш» заводи темирчилик бригадаси бошлиғи М. Ҳамдамов, Тошкент тўқимачилик комбинати ип йигирувчиси А. С. Герасимова, «Отдельстрой» трестининг қурувчиси С. Мирҳолдоров, Социалистик Меҳнат Қаҳрамонлари С. Гулаҳмедова ва Ҳ. Қодиров каби саноат, қурилиш, транспорт ва қишлоқ хўжалиги илғорларининг Улуғ Октябрь 60 йиллиги кунигача 3,5-4 йиллик план-топшириқларини бажариш юзасидан бошлаган ва Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитети, область партия комитети томонидан маъқулланган ватанпарварлик ташаббуслари барча меҳнат коллективларида кенг қўллаб-қувватланмоқда.

КПСС Марказий Комитетининг Бош секретари ўртоқ Л. И. Брежнев СССР Касаба союзларининг XVI съездида сўзлаган нутқида «..биз, коммунистлар қилинган ишларнинг кўламини, тарихий аҳамиятини қонуний фахрланиш билан нишонлаш учунгина босиб ўтилган йўлга назар ташламаймиз. Биз ўтмишни ғоят бой тажриба резервуари сифатида, фикр юритиш учун материал сифатида, ўз қарорларимизни ва хатти-ҳаракатларимизни танқидий анализ қилиш учун эслаймиз. Биз ҳозирги ишларимиз ва келгусидаги ишларимиз учун ўтмишдан илҳом оламиз», — деб таъкидлаган эди.

Тошкент области меҳнаткашларининг ўнинчи беш йилликнинг биринчи йилида эришган катта муваффақиятлари олдимизда турган янги вазифаларни ана шу муваффақиятлар нуқтаи назаридан баҳолаш имконини беради. Биз қилинган ишларга якун ясар эканмиз, рўй берган камчиликларни ва фойдаланилмай қолган резервларни ҳам аниқ-равшан кўриб турибмиз. Область партия ташкилоти бу резервларни тезроқ ишга тушириш, ижтимоий ишлаб чиқаришни янада тез суръатлар билан ўстириш учун мавжуд барча имкониятлардан самарали фойдаланишни ўзининг асосий вазифаларидан бири деб билади. Бу вазифаларни муваффақиятли ҳал этиш учун кадрларимизнинг, барча коммунистлар ва меҳнаткашларнинг куч-ғайратини сафарбар этмоқдамиз.

Тошкент областининг меҳнаткашлари шу кунларда 1977 юбилей йили план ва мажбуриятларини тўла ва ошириб бажариш, Улуғ Октябрь социалистик революциясининг 60 йиллигини муваффақиятли кутиб олиш учун фидокорона меҳнат қилишни ўзларининг бурч ва вазифаси деб билмоқдалар.

ҚИШЛОҚ ХЎЖАЛИК ИШЛАРИ КУНДАЛИГИ

ҒАЛЛА МАЙСАЗОРЛАРИДАГИ ЮМУШЛАР

Республикамизнинг тоғ ёнбағри зоналарида табиий иқлим шароитлари бирмунча бошқачароқ бўлмоқда. Қатор жойларда мўлжалдаги ёғин-сочин 50 миллиметргача кам бўлди, ҳавонинг ўртача ҳарорати одатдагидан 4-6 даража юқори бўлди. Буларнинг ҳаммаси лалмикор майдонлардаги экинларга салбий таъсир этиб, уларнинг нормал ўсишига ҳалақит беради. Бунинг устига, экинларни бегона ўт босиб кетади. Ҳозирок баъзи жойларда ҳар квадрат метр жойни 70 тадан 110 тагача бегона ўт босган.

Республика ғаллазорларида биринчи навбатда ана шу бегона ўтларни тугатиш жуда зарурдир. Бунинг эса икки йўли бор: ерларни бороналаш ва гербицидлар билан дорилашдир. Бороналашни экин анча ривожланган ва илдиз отган майдонларда ўтказган маъқул. Бошқа ҳолларда эса бороналаб бўлмайди. Чунки, экин сийраклашиб кетиши мумкин.

Гербицидлар билан химиявий дорилаш айниқса фойдалидир. Гербицидлар ҳосилдорликни гектар ҳисобига 2-3,5 центнергача ошириши мумкин.

Гербицидларни ўсимликнинг аҳволи қандай бўлишидан қатъий назар ишлатавериш мумкин. Фақат ўсимлик бутоқлаган бўлса бас.

Ҳозирги пайтда тупроқни вегетацион усулда ақалли бир марта суғориш айниқса фойдалидир.

Намлиги ҳозирча яхши бўлган тоғ зонасида баҳорги экиш имкониятларидан кенг фойдаланган маъқул. Экишни 10-12 апрелгача давом эттириш мумкин.

Тоғ ёнбағри зоналарида гарчи ёғин-сочин етарли бўлса-да, дон экинлари ҳосили ҳозирча кўнгилдагидек эмас. Бунинг боиси шундаки, тупроқнинг ҳосилдор қатлами тез ювилиб кетиб, сув таъминотининг қулай имкониятларидан фойдаланилмаяпти. Ҳосилдорликни ошириш учун ерни минерал ўғит билан озиқлантириш керак. Об-ҳаво шарт-шароитларига кўра тоғли зоналардаги экинларни 10-15 апрелгача озиқлантириш мумкин, тоғ ёнбағри текисликларида ва тоғ ёнбағрида эса ўғитлашга чек қўйиш керак.

Бу йилги шароитда суғориладиган ерлардан юқори ҳосил олиш айниқса муҳимдир. Бунинг учун ҳамма жойда ерга минерал ўғит солиш, бу ишни экин найчага киргунга қадар тамомлаш лозим. Дончилик институти ўтказган тажриба шундан далолат бермоқдаки, сув таъминоти яхши бўлган жойда ақалли бир марта озиқлантирилган буғдойзор ҳосилдорлиги гектар ҳисобига 15-18 центнер ортиши мумкин.

Вегетацион суғоришни жойнинг хусусиятларини ҳисобга олган ҳолда табақалаштирилган ҳолда ўтказиш керак. Сув чуқур сингиб кетадиган жойларда кузги-қишки мавсумда қўшимча суғориш ўтказилмаган бўлса, бундай жойлардаги экинларни дарҳол суғориш лозим.

Маккажўхорини яқин кунларда экиб бўлиш керак.

Суғориладиган ерлардаги буғдой ва арпа экинларига алоҳида эътибор бериш керак. Бу йил 150 минг гектар майдонга буғдой ва арпа экилган.

Умуман, республика бўйича суғориладиган ерлардаги буғдой ва арпа ҳосилдорлиги ҳамон паст бўлиб, гектарига 20-23 центнердан ошмаяпти. Илғорлар тажрибасидан фойдаланиш ғоят муҳимдир.

Бу йил ноқулай об-ҳаво шароити оқибатида бошоқли экинлар ривождан бирмунча орқада қолди. Экинларнинг кўп қисми ола чиқди ,ўт босиб кетган. Аммо экинлар ҳолатини яхшилаш учун ҳали вакт бор. Ҳамма ерда минерал ўғитлар билан озиқлантиришни ташкил этиш ва суғориш лозим. Агар кузда экиш олдидан ерга суперфосфат солинмаган бўлса, ҳозир ҳар гектар ерга 400 килограмм ҳисобидан аммофос солиш керак. Фосфор етарли бўлганда ҳар гектар ерга икки центнердан аммиак селитраси солиш керак. Ўғит солганда албатта ерни суғориш керак. Чунки, минерал ўғит қуруқ сепилганда фойдаси кам бўлади.

Бошоқли экинларни гербицидлар билан ҳозир ҳам ўғитласа бўлади. Бу ишни қўл аппаратларида бажарган маъқул. Озиқлантириш, суғориш ва гербицидлаш майсанинг найчалашини тезлаштирадики, бу нарса ҳосилдорликни оширишга ижобий таъсир этади. Бошоқлаш олдидан экинзорларга сув бериш ва селитра солиш керак. Дорилашда самолётлар ишлатган ёки «шарват» бериш усулини қўлланиш мумкин.

Агар хўжаликда селитра запаси кам бўлса озиқлантириш бошоқлаш олдидан ўтказилади.

Об-ҳаво ҳозиргидек қуруқ келадиган бўлса, буғдой ва арпазорларга 3-4 марта сув берган яхши. Сувни дон шира олаётган пайтда берган маъқул. Акс ҳолда дон пуч бўлиб, ҳосилдорлик пасайиб кетади. Уруғлик участкаларга алоҳида эътибор бериш керак.

Йиғим-терим бошланган пайтга келиб, экинларнинг бир қисми, айниқса янги ўзлаштирилган ерларда ўт босиб кетади. Бегона ўтларнинг кўпчилик қисми ва беда ҳам ҳали кўк бўлиб, ҳосилни комбайнда ўриб-йиғиб олишни қийинлаштиради. Шунинг учун ўт босиб кетган участкаларни алоҳида ўриб йиғиб олишга олдиндан тайёргарлик кўриш, жатка ва подборшчикларни шайлаб қўйиш керак.

Хирмонларни, дон тозалаш техникасини, уруғлик сақланадиган омборларни тайёрлаш тўғрисида ҳам ҳозирдан ўйлаб қўйиш керак. 70-75 кундан кейин арпа ва буғдой ҳосили ўриб-йиғиб олинишини унутмаслигимиз керак.

УЛУҒ БАХТ

«СОВЕТ ЎЗБЕКИСТОНИ» АНКЕТАСИ САВОЛЛАРИГА ЧИНОЗ РАЙОНИДАГИ КИРОВ НОМЛИ КОЛХОЗНИНГ ДОНГДОР МЕХАНИЗАТОРИ, СОЦИАЛИСТИК МЕҲНАТ ҚАҲРАМОНИ, ЛЕНИН МУКОФОТИ ЛАУРЕАТИ ТУРСУНОЙ ОХУНОВА ЖАВОБ БЕРАДИ:

1. Октябрь инқилоби янги дунё тарихини бошлаб берганлиги шак-шубҳасиздир. Октябрнинг 60 йили ичида ҳаётингизда юз берган унутилмас уч воқеани сўзлаб берсангиз!

2. Сиз совет кишисининг қайси фазилатларини, унинг фаолиятидаги қайси хусусиятларни алоҳида мамнуният билан қайд этасиз ва қайси иллатлардан қутулишимиз керак деб ўйлайсиз!

3. Октябрь меваси бўлган совет турмуш тарзининг барқарор куч-қудратини сиз қандай изоҳлайсиз!

Совет турмуш тарзи

1. Улуғ Октябрнинг музаффар байроғи ҳилпираган кундан буён мамлакатимиз ва халқимиз ҳаётида тенгсиз жаҳоншумул ва тарихий воқеалар юз берди. Уларни биргина суҳбатда санаб ўтиш амри маҳол деб ўйлайман.

Мен ўз ҳаётимдан унутилмас уч воқеа ҳақида мисол келтиришдан аввал буюк инқилоб берган бахтимиз ва иқболимиз ҳақида икки оғиз сўз юритишни лозим деб билдим. Бунинг сабаби шундаки, бизнинг, ҳар қандай совет кишисининг тақдирида, каттами-кичикми, босиб ўтган ҳаёт йўлида Октябрь инқилобининг буюк самараси, ўчмас излари, бахт нашидаси бор.

Ўз тақдиримдаги унутилмас уч воқеага келганда эса яна воқеалар ичра воқеаларни саралашга тўғри келади. Бунга ҳам сабаб, Улуғ Октябрь берган бахтнинг тўкислигидир, ҳар бир кунимизнинг унутилмас воқеаларга бойлигидир. Бироқ, ҳар бир инсонда қалбга абадий битилиб қолган хотиралар бўлади. Мен ҳам шундай хотиралар ҳақида ўйлаганимда, **энг аввал, биринчи марта терим машинасида пахтазорга кириб, «оқ олтин» терган кунимни кўз ўнгимдан ўтказаман. Бу воқеа 1953 йилнинг 10 октябрида юз берган эди.** Ўша дақиқа, ўша пайкал, ўша машина ва менга юксак ишонч билдирган ва қанотига олган ғамхўр кишилар кўз ўнгимда...

Мана шундан буён ҳам орадан салкам 24 йил ўтибди. Маълумки, фақат ўзбек хотин-қизларигина эмас, балки Ўрта Осиё республикаларидаги хотин-қизлар ичида биринчи бўлиб терим машинаси рулига ўтириш бахтига муяссар бўлгандим. Шу туфайли менинг номим билан боғлиқ ташаббус вужудга келганини, Ўзбекистон ва бошқа қардош пахтакор республикалардаги минглаб хотин-қизлар бу ташаббусга қўшилиб механик-ҳайдовчилик касбини эгаллаганликлари билан фахрланаман. Илгари қўл билан бир кунда килограммлаб пахта терган хотин-қизларимиз эндиликда қудратли машиналар билан юз тонналаб пахта тераётганини ўйласам, ўзимни беҳиҳоя бахтиёр сезаман.

КПСС Марказий Комитети ва СССР Министрлар Советининг 1967 йил 19 апрелдаги қарори билан менга Ленин мукофоти берилганлиги ҳаётимдаги яна бир унутилмас воқеа бўлиб қолди. Пахтачиликни комплекс механизациялаш ишига қўшган ҳиссам учун СССР Олий Совети Президиумининг 1969 йил 25 декабрдаги фармони билан менга Социалистик Меҳнат Қаҳрамони унвони ҳам берилган. Оддий ўзбек механизатор аёлининг камтарин меҳнатини шу қадар юксак баҳолаганликлари учун партия ва ҳукуматимиздан чексиз миннатдорман. Улуғ Октябрь туфайли чинакам озодликка чиққан, меҳнатда иқбол топган, ижодий куч-ғайрати тўла намоён бўлган ўзбек аёлининг бахти эндиликда бутун жаҳонга маълум.

Ҳаётимдаги унутилмас воқеалардан бири — мамлакатимиз коммунистларининг буюк анжумани бўлиб тарих саҳифаларига кирган ва 1976 йилнинг 24 февралида Кремлнинг Съездлар саройида очилган КПСС XXV съездига делегат бўлиб қатнашганимдир. Маълумки, съезд ўнинчи беш йиллик планини амалга ошириш, саноат ва қишлоқ хўжалик ишлаб чиқаришини, маданий қурилишни янада ривожлантириш, совет халқи турмушининг фаровонлик даражасини тағин ҳам юксалтириш йўлларини белгилаб берди. Биз ана шу йўлдан оғишмай бормоқдамиз ва Октябрнинг 60 йиллик тўйи нишонланадиган юбилей йилида янада юксак марраларни кўзлаб меҳнат қилмоқдамиз.

2. Совет кишиларининг фазилатлари ҳақида гапирганда кундалик турмушдан жуда кўп факт ва мисоллар келтириш мумкин. Коммунистик партия тарбиялаган совет кишиларида Совет ҳокимияти йилларида жуда кўп ажойиб фазилатлар пайдо бўлди. Бутун жаҳонга ифтихор билан намоён этса арзигулик хислатлар совет кишиларининг кундалик турмушига, хулқ-атворига ва одатдаги ишига айланиб қолди. **Ватанпарварлик ва интернационализм, халқлар дўстлиги ва қардошлик туйғулари совет кишиларининг қалбидан чуқур жой олганлигини эндиликда ҳеч ким рад эта олмайди.**

Совет кишиларининг **актив позицияда туриши, ижтимоий бурчга онгли муносабатда бўлиш, сўз билан ишнинг бирлиги,** унинг ажойиб хислат ва фазилатларининг давомидир. **Ўртоқлик ва биродарлик, бир-бирига ҳурмат, софдиллик ва ҳалоллик, ростгўйлик ва камтарлик** том маънода совет кишиларига хос бўлган фазилатлардир. Бизнинг ҳар биримизда бундай юксак инсоний фазилатларни шакллантиришда Ленин партиясининг буюк ғамхўрлиги беқиёс роль ўйнаганлигини алоҳида таъкидлашни ўринли деб биламан.

Айни вақтда биз ҳали қутулиб улгурмаган камчилик ва нуқсонларимиздан ҳам кўз юма олмаймиз. Шу сабабли, онда-сонда бўлсада, ҳаётда учраб турадиган ялқовлик ва ишёқмаслик, текинхўрлик ва юлғичлик каби иллатлардан батамом қутулолмаган шахсларга дуч келиб туришимизни яширмаймиз. Улардан тезроқ қутулишимиз керак.

3. Совет турмуш тарзининг барқарор куч-қудратини эндиликда бутун жаҳон тан олмоқда. Советлар мамлакатида юз берган оламшумул воқеалар қалбимизни ифтихор ҳислари билан тўлдиради. Бу бежиз эмас. Бахтимиз учун курашган боболаримиз, революция чавандозлари, совет ҳокимиятини сақлаб қолиш учун ўз жонини фидо этган қаҳрамонлар, ва ниҳоят, совет мамлакатининг гуллаб-яшнаши учун куч ва қувватини ,пешана терини аямаган миллионлаб кишилар тақдири биз учун намунадир. Биз улардан ибрат олиб яшаймиз. Фарзандларимиз ҳам улар йўлидан бориб коммунистик қурилишда активроқ иштирок этиши учун курашамиз. Совет халқининг босиб ўтган шонли тарихи билан фахрланамиз.

Юбилей йили— ҳамиша хотиралар йили, якунларни чиқариш йилидир, — деб таъкидлаб ўтди партиямиз Бош секретари Л. И. Брежнев СССР касаба союзларининг XVI съездида сўзлаган нутқида. — Лекин биз, коммунистлар қилинган ишларнинг кўламини, тарихий аҳамиятини қонуний фахрланиш билан нишонлаш учунгина босиб ўтилган йўлга назар ташламаймиз. Биз ўтмишни ғоят бой тажриба резервуари сифатида, фикр юритиш учун материал сифатида, ўз қарорларимизни ва хатти-ҳаракатларимизни танқидий анализ қилиш учун эслаймиз. Биз ҳозирги ишларимиз ва келгусидаги ишлар учун ўтмишдан илҳом оламиз».

Бинобарин, совет турмуш тарзининг барқарор куч-қудрати — мамлакатимизда ленинча миллий сиёсатнинг тантанаси ва улуғ Ленин васиятларига содиқлигимиз билан ифодаланади. Бутун инсониятнинг порлоқ истиқболи бўлган Коммунистик жамият қуриш сари шахдам қадамлар билан бораётган совет кишиларининг олдида ҳали буюк вазифалар, буюк воқеалар турибди. Биз коммунистлар ва совет кишилари ўртоқ Л. И. Брежнев таъкидлаганидек, қўлга киритган ютуқларимиз билан фахрланамиз, бироқ, кифояланиб қололмаймиз. Совет кишилари буюк орзу манзили сари дадил интилмоқда

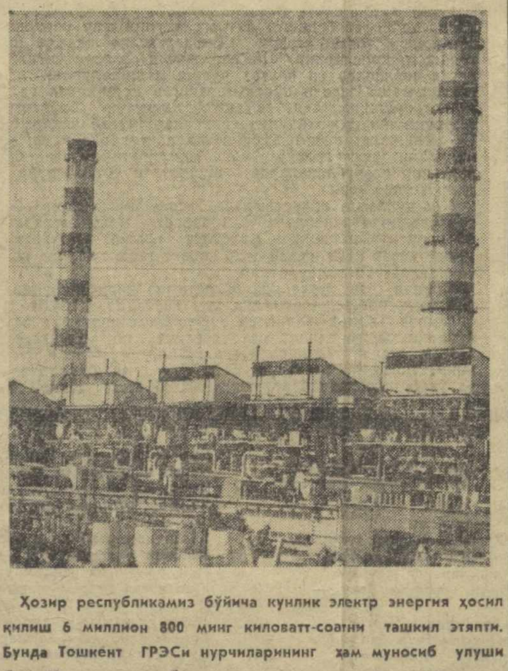

Ҳозир республикамиз бўйича кунлик электр энергия ҳосил қилиш 6 миллион 800 минг киловатт-соатни ташкил этяпти. Бунда Тошкент ГРЭСи нурчиларининг ҳам муносиб улуши бор. Нурхона учун белгиланган давлат план топшириқлари муваффақиятли бажарилмоқда. Суратда: ГРЭСнинг умумий кўриниши.

И. Глауберзон фотоси.

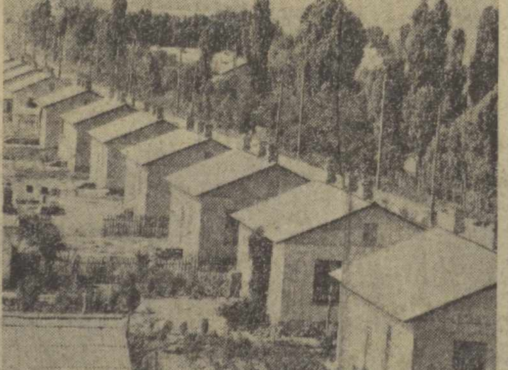

Тошкент область Юқори Чирчиқ районидаги Свердлов номли колхоз даромади йил сайин ортиб бормоқда. Бу турар-жой, маиший хизмат бинолари қурилишига кўп маблағ сарфлаш имконини бермоқда.

Суратда: колхоз қишлоғининг кўриниши.

Г. Пун фотоси. (ЎзТАГ).

ЎЗБЕКИСТОН ССР ОЛИЙ СОВЕТИ ПРЕЗИДИУМИДА

Ўзбекистон ССР Олий Совети Президиуми меҳнаткашларни коммунистик руҳда тарбиялашдаги хизматлари, лекция пропагандасида актив қатнашганлиги учун қуйидагиларга «Ўзбекистон ССРда хизмат кўрсатган маданият ходими» фахрий унвони берди:

Аббосхўжаев Муталлиб —Наманган область Косонсой районидаги В. В. Куйбишев номли 6- ўрта мактабнинг ҳарбий раҳбари.

Ашилов Жайлхон — Бухоро область Томди районидаги «Оёққудуқ» совхози директорининг ўринбосари.

Берикбоев Рашид — Ўзбекистон Компартияси Сирдарё область комитети пропаганда ва агитация бўлимининг мудири.

Енгулетов Талъат Алимович— Ўзбекистон Компартияси Хоразм область комитети сиёсий маориф уйининг мудири.

Расулий Маъсуд Маъруфович — Ўзбекистон ССР Фанлар академияси А. С. Пушкин номли тил ва адабиёт институтининг сектор мудири.

Раҳмонқулова Фотима —Сурхондарё область Жарқўрғон район Минор қишлоқ Совети ижроия комитетининг раиси.

Рашидова Хуррам —Алишер Навоий номли Самарқанд давлат университети илмий коммунизм кафедрасининг доценти.

Салоҳиддинов Тагир Нигматдинович — «Билим» жамияти Тошкент область ташкилоти правлениеси раисининг ўринбосари.

Сафьяновский Иосиф Сигизмундович — Ўзбекистон Компартияси Қорақалпоғистон область комитети пропаганда ва агитация бўлимининг лектори.

Скопцов Геннадий Николаевич — Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитети пропаганда ва агитация бўлимининг лектори.

Ўлжабоев Курбон Ўлжабоевич — Қарши Давлат педагогика институти КПСС тарихи кафедрасининг доценти.

Хидиралиева Махфиратхон Иноможоновна — Андижон область Қўрғонтепа районидаги Улуғбек номли 2- ўрта мактаб ўқитувчиси.

Шодмонов Қозоқжон Шодмонович — СоюзНИХИ Фарғона пахтачилик тажриба станциясининг директори.

Шигапова Савия Нугмановна — «Билим» жамияти Жиззах шаҳар ташкилоти правлениесининг масъул секретари.

ОКТЯБРНИНГ МУЗАФФАР БАЙРОҒИ ОСТИДА

Ҳозирги вақтда область колхоз ва совхозларида 13890 та трактор, 2758 та пахта териш машинаси, 653 та дон комбайни ва 4655 та юк автомобиллари мавжуд.

* * *

Саноат ишлаб чиқаришининг ҳажми 1976 йилда Улуғ Октябрь социалистик революциясидан илгариги 1913 йилдагига нисбатан 491 баравар кўпайди.

* * *

Область халқ хўжалигида банд бўлган ишчи ва хизматчиларнинг сони 1976 йили 1970 йилдагига нисбатан 21,3 процент кўпайди.

* * *

Область саноатида меҳнат унумдорлиги 1976 йили 1960 йилдагига нисбатан 223 процент ўсди.

АТОМ ИНСОН ХИЗМАТИДА

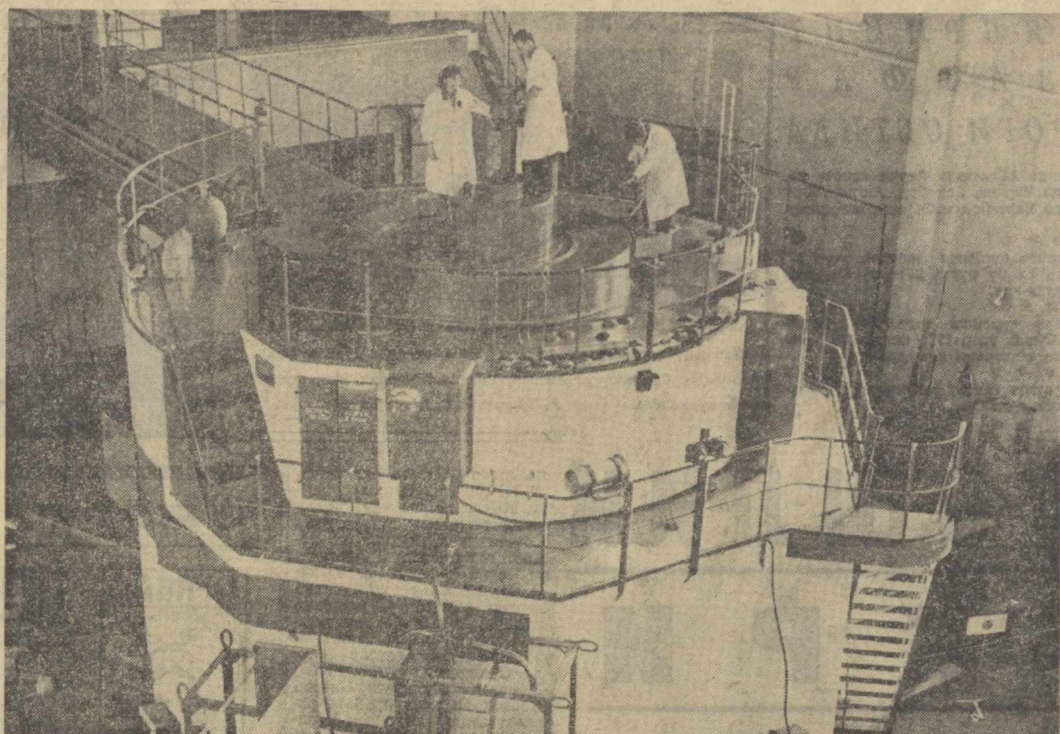

Узбекистон меҳнаткашлари, шу жумладан, кўп сонли олимлари Улуғ Октябрнинг олтмиш йиллик юбилейини муносиб кутиб олиш учун қизғин тайёргарлик кўрмоқдалар. Бу қутлуғ санага тараддуд уларнинг фидокорона меҳнатларида ўз аксини топмоқда. Утган салкам олтмиш йил республикамизнинг фан ва маданияти равнақига катта таъсир кўрсатди.

Институтимиз Ўзбекистон ССР Фанлар академияси системасидаги замонавий ядро-физикавий қурилмалар билан таъминланган энг йирик илмий муассаса бўлиб, у муҳим илмий ва амалий проблемаларни ҳал этиб бормоқда. Коллективимиз ҳар йили бир миллион сўмлик тематик-хўжалик шартномалари бўйича тадқиқот ишларини бажариб келмоқда.

Ядро физикаси институти йигирма йил мобайнида ўн олти нафар фан доктори ва икки юздан ортиқ фан кандидати тайёрлади. Уларнинг ярмидан кўпроғи ҳозирги вақтда Ўзбекистон ва бошқа қардош республикаларнинг турли илмий-текшириш институтларида, олий ўқув юртларида ишламоқдалар. Институтимиз олдида 1976—1980 йилларга ва ундан кейинги йилларга мўлжалланган вазифалар турибди. Бу вазифалар ядро физикаси бўйича фундаментал илмий-тадқиқотларни бажаришга қаратилган.

Институтимизнинг бир қанча жойларида базавий ядро-физика лабораториялари ишлаб турибди. Бундай лабораторияларнинг ташкил этилиши фаннинг ишлаб чиқариш билан алоқасини мустаҳкамлайди. Фундаментал ва амалий тадқиқотларни уюштиришда энг истиқболли илмий соҳаларни танлашга алоҳида аҳамият берилмоқда. Бунда айниқса, Ўрта Осиё учун мўлжалланган илмий-тадқиқотларни комплекс ҳал этиш муҳимдир. 1971 йилдан бошлаб геологик объектлар, шу жумладан, қатор рангли ва ноёб металлар анализининг нейтрон активацион усулларини ишлаб чиқиш ва амалиётга кенг татбиқ этишга қаратилган тадқиқот ишларини олиб бориш тезлатилди. ВВР-С ядро реактори базасида геологик намуналарни ёппасига анализ қиладиган Иттифоқда биринчи автоматлаштирилган қурилма ишлаб чиқилди ва фойдаланишга топширилди. Кучли калифорнийли нейтронлар манбаига эга бўлган транспортабель қурилма синовдан ўтди.

Гамма-спектрометрик аналитик маълумотларни электрон-ҳисоблаш машинаси ёрдамида ишлаб чиқиш программаси, шунингдек, кўп каналли амплитуда анализаторларидаги натижаларни ЭҲМга чиқариш системаси тузилди ва ишлаб чиқариш синовидан ўтказилди. Натижада маъданли геологик намуналарни — рангли ва ноёб металларни анализ қила оладиган автоматлаштирилган ядро-физика комплекси вужудга келди. Ўтган беш йиллик иш тажрибаларига кўра, тадқиқотларни кейинги беш йилликда (1976—1980 йиллар) ҳам давом эттириш лозим деб топилди.

Институт томонидан «Ядро физикаси институтининг ВВР-С ядро реактори асосидаги юқори интенсив нейтронлар манбаи бўлган транспортабель нейтрон активацион анализ лабораторияси базасида Ўзбекистоннинг кам сульфидли ва сульфидли конларининг олтин намуналаридаги олтин ва у билан бирга учрайдиган элементларни аниқлаш бўйича автоматик нейтрон активацион анализ системасини ишлаб чиқиш, тузиш ва амалда қўлланиш» деган мавзуда комплекс программа белгиланди. Бу ишларда бош ижрочи — Ядро физикаси институтидан ташқари тўртта министрликка қарашли олтита конструкторлик бюроси ҳам қатнашади. Программани тузиш чоғида ҳар бир иштирокчининг вазифа ва босқичлари белгиланган, келишилган муддатларда (1976—1980 йиллар) бу ишни бажариш масъулияти таъкидлаб ўтилган. Комплекс программа бўйича иш натижаларини амалда қўлланишдан кутиладиган халқ хўжалиги самараси йилига 200-300 минг сўмни ташкил этади.

Бундан ташқари Ўзбекистон ССР Фанлар академияси Биохимия институти ва САНИИРИ билан ҳамкорликда республикамизда тупроқ шўрлигини аниқлаш бўйича муҳим ишлар бажарилади. Калий, натрий, хлор ва бошқа ионлар миқдори бўйича картография тайёрланади. Шунингдек, тупроқнинг сув шимишини анализ қилиш бўйича катта ишлар бажарилади. Гидро-геологик тадқиқотларда (ер ости сувларини анализ қилишда) ва биофизикавий текширишларда (ионларнинг биологик мембраналардан ўтишини ўрганишда) қўлланиладиган юқори самарали ион-селектив электродлар ишлаб чиқилади.

Бизнинг институт активацион анализ соҳасида фақат олтин рудаларини анализ қилиш билангина чегараланмайди. Қотишмалар, металлар ва яримўтказгич материаллар анализи бўйича, халқ хўжалигида, биологияда, гидрогеологияда, биогеохимияда, криминалистикада янги усулларни қўлланиш бўйича ҳам катта ишлар бажарилмоқда.

Ядро-физикавий методлар ва радиоизотоп асбобсозлиги соҳалари бўйича ишлар кенг кўламда олиб борилмоқда. 1971—1975 йилларда институтимизда легирланган пўлатдаги вольфрам, молибден, хром, никель ва бошқа элементларни, қотишмалардаги ниобий ва вольфрамни аниқлайдиган усуллар ишлаб чиқилди ва асбоблар ясалди. Бу усуллар Днепроспецсталь, Ижевск ва Горький металлургия заводларида татбиқ этилиши натижасида йилига уч миллион сўм иқтисод қилиш имконини берди. Ўнинчи беш йилликда кўп элементли анализни экспрессив автоматик тарзда юқори аниқликда ўтказишга имкон берадиган энг замонавий усуллар топиш ва янги аппаратуралар ясаш бўйича ишларни янада кенгайтириш планлаштирилмоқда.

Шуни таъкидлаш лозимки, ҳозирги вақтда ядро физикавий назорат қилиш усуллари бошқа физикавий ва химиявий усулларга қараганда кўпгина афзалликларга эга. Бу объектнинг шакли ёки физика-химиявий ҳолатини, пўлат эритишда юқори ҳароратни назорат қилиб бориш имконини беради. Шунинг учун назорат қилишнинг ядро-физикавий усуллари яқин келажакда автоматлаштирилган технологик жараёнларда бош звено бўлиб қолади. Улар тахминий ҳисобларга кўра, йилига беш миллион сўмдан ортиқ иқтисодий самара бериши мумкин.

Енгил саноат учун оралиқ, технологик ленталар оғирлигини радиоизотоп усулда ўлчайдиган асбоблар ясалди. Улар саноат ишлаб чиқариши шароитида бир неча йиллар давомида муваффақиятли синовдан ўтди. Хусусан, улар Тошкент каноп фабрикасида ҳозирнинг ўзида йилига 242 минг сўмлик иқтисодий самара бермоқда. Харьков канат (сим арқон) заводида жорий қилинаётган шунга ўхшаш система йилига 266 минг сўмлик самара олиш имконини беради.

Институтда ядро нурланишлари таъсирида ярим ўтказгич материалларда юз берадиган радиацион-физикавий жараёнларни ўрганиш муҳим ўрин эгаллайди. Бу соҳада кейинги йилларда илмий ва амалий қимматга эга бўлган кўпгина ишлар бажарилди.

Ўнинчи беш йилликда биз юқорида қайд этилган масалалар физикасини чуқурроқ ўрганиш ва уларни халқ хўжалиги эҳтиёжлари учун амалиётда татбиқ этишни планлаштириб қўйдик.

Ўн йилдан кўпроқ вақтдан буён институтда кристалларнинг радиацион физикаси соҳасида ҳам ишлар олиб борилмоқда. Бу ишлар материалларнинг нурланишга бўлган сезгирлиги ва чидамлилигини аниқлаш, уларни радиацион модификациялаш усулларини топиш учун зарур. Бу тадқиқотлар натижалари кўпгина замонавий кристалл шишасимон материалларни радиацияга чидамли аппаратураларда ишлатиш учун синтез қилиш технологиясини ўзгартириш имконини берди. Кварц ва корунд кристалларини иссиқлик ва электрхимиявий ишлаш, шишанинг саноат кристалларини маълум аралашмалар билан легирлаш усуллари яратилди. Шунингдек, кўпгина оптик материалларни у ёки бу аралашмалардан тозалаш чегараси аниқланди. Натижада бу кристаллар ва шишаларнинг нурланишга ўта чидамли турларини яратиш учун имкон туғилди. Бу тадқиқотлар материалларнинг қўлланиш соҳаларини топишга имкон берди. Жумладан, уларни ядро нурланишининг дозиметрлари ёки ёруғлик сезувчан элементлар сифатида ишлатиш мумкинлиги аниқланди. Шунингдек, қатор радиацион технологик усуллар ишлаб чиқилди. Шуни таъкидлаш лозимки, бундай текшириш ишларида қаттиқ жисмлар физикасининг қатор муҳим фундаментал масалалари ҳам ҳал этилди. Бундай тадқиқотларни ўтказишда институт мамлакатимизнинг Бутуниттифоқ оптика-физика илмий-тадқиқот институти Шубников номидаги кристаллография институтлари билан яқин алоқада бўлди. Яқин йилларда янги лазер кристалларини, шишаларни ва бошқа оптик материалларни текшириш ишлари давом эттирилади.

1976 йилда институтимизда хўжалик ҳисобидаги корхона — «Радиопрепарат» ташкил қилинди. Ҳозирги вақтда бу корхона медицина, қишлоқ хўжалиги, химия ва нефть химияси саноати, конқазиб чиқариш ва металлургия саноати, геология, биохимия ва биология ташкилотлари ва муассасалари учун изотоплар билан нишонланган 27 номдаги турли бирикмалар ишлаб чиқармоқда. «Радиопрепарат» корхонасининг маҳсулоти мамлакатимиз ва республикамиздаги юздан ортиқ ташкилот ва муассасаларга ҳамда Болгария, Чехословакия, Венгрияга юборилади.

Ядро физикаси институти, хўжалик ҳисобидаги «Радиопрепарат» корхонаси, турли тармоққа мўлжалланган учта лаборатория базасида илмий-ишлаб чиқариш бирлашмасини яратиш назарда тутиляпти. Москва, Ленинград ва Украина ССР Фанлар академияси илмий-текшириш ташкилотларининг ишлаб чиқариш ва илмий-ишлаб чиқариш бирлашмаларини тузишдаги тажрибаси шуни кўрсатадики, тўққизинчи беш йилликда Москва олимлари 150 мингдан ортиқ илмий-текшириш ишларини бажардилар. Техникани ўзлаштириш бўйича ҳамкорлик ҳақидаги битимлар асосида олимлар Москвадаги 800 та муассаса ва ташкилотларга ёрдам бермоқдалар.

КПСС XXV съезди ва Ўзбекистон Компартияси XIX съездида алоҳида таъкидланганидек, фан ва техникани жадал суръатлар билан ривожлантириш асосидагина социалистик революциянинг олий мақсади — коммунистик жамият қуриш масаласи ҳал этилиши мумкин. Ўнинчи беш йилликда бу йўналишда муҳим қадамлар ташланади. КПСС Марказий Комитетининг Бош секретари ўртоқ Л. И. Брежнев фан-техника ютуқларини кенг қўлланиш маҳсулотнинг таннархини анча камайтириш, 1980 йилга бориб қўшимча равишда 20 миллиард сўмни тежаш имконини беради, деган эди.

Ўзбекистон ССР Фанлар академияси Ядро физикаси институти коллективи ҳам самарадорлик ва сифат учун, инженер-техник ва илмий ходимларнинг социалистик мусобақасини такомиллаштириш учун курашда, Улуғ Октябрь 60 йиллигини муносиб кутиб олиш ҳаракатида актив қатнашмоқда. Яхшироқ ишлаш, юқори самарадорлик билан ишлаш, деган партия талаби ҳам ана шу коммунистик ҳаракатда ўз аксини топмоқда.

У. ҒУЛОМОВ,
Ўзбекистон ССР Фанлар академияси Ядро физикаси илмий-тадқиқот институти директори.

Суратда: Ўзбекистон ССР Фанлар академияси ядро физикаси институтининг атом реактори.

С. Безносов фотоси.

ТАЖРИБАЛАР УМУМЛАШАДИ

Ўтган куни Тошкентда бўлиб ўтган «Изотоплар ва техника тараққиёти» семинари изотоп методлар ва радийактив приборлардан фойдаланиш тажрибасига бағишланди. Семинарни Бутуниттифоқ «Изотоп» бирлашмасининг Тошкентдаги республикалараро бўлими ҳамда Ўзбекистон илмий техника жамиятларининг республика кенгаши ташкил қилган. Семинар ишида Москва, Томск, Ўрта Осиё республикалари ва Қозоғистон, Балтика бўйидаги саноат корхоналари, илмий-тадқиқот институтлари ва лойиҳа ташкилотларининг вакиллари қатнашдилар.

(ЎзТАГ).

ОБЛАСТЬ СОВЕТИНИНГ СЕССИЯСИ

ЖИЗЗАХ, 30 март. (ЎзТАГ). Меҳнаткашлар депутатлари область Советининг сессияси бўлди. Область ижроия комитетининг раиси Э. Исломов маҳаллий Советларнинг ва қишлоқ хўжалиги органларининг ер ҳақидаги қонунчиликка риоя қилиш соҳасидаги ишлари ҳақида доклад қилди.

Сессия область Советининг ёшлар билан ишлаш доимий комиссиясининг ҳисоботини тинглади.

ЧЕТ ЭЛЛАРДА

ФАКТЛАР, ХАБАРЛАР, ВОҚЕАЛАР

Ж. НКОМОНИНГ АЙТГАНЛАРИ

ЛУСАКА, 28 март. (ТАСС мухбири). Зимбабве халқининг озодлик курашига бошчилик қилаётган Зимбабве ватанпарварлик фронти раҳбарларидан бири Жошуа Нкомо бугун совет ва чет эл журналистларига бундай деди: Смитнинг ғайри қонуний режими ҳамон ўз қўлида сақлаб турган бутун ҳокимиятни халқ ихтиёрига бериш ватанпарварлик фронтининг энг асосий мақсадидир.

Мамлакатимизда ҳокимиятни курашиб қўлга киритгандан кейин чинакам халқ ҳокимияти барпо этилади. Озод Зимбабведа эса ишлаб чиқариш воситалари ҳам халқ назорати остида бўлиши керак, деб таъкидлади у.

Ж. Нкомо халқларнинг суверенитетини ва уларнинг ўз тақдирини ўзи белгилаш ҳуқуқини тўла ҳурмат қилган ҳолда озодлик курашини қўллаб-қувватлаш борасида СССРнинг олиб бораётган ташқи сиёсий йўлига юксак баҳо берди.

КПСС Марказий Комитети Сиёсий бюросининг аъзоси, СССР Олий Совети Президиумининг Раиси Н. В. Подгорнийнинг Африка жанубидаги миллий озодлик ташкилотлари раҳбарлари билан бўлиб ўтган учрашуви якунларини таърифлаб, Ж. Нкомо шу ташкилотлар номидан музокаралардан тамомила мамнун эканлигини изҳор қилди ва бу музокараларни «ғоят фойдали ва самарали» бўлди деб айтди. Бу шунчаки рамзий учрашув бўлмай, балки конкрет масалалар хусусида самарали фикрлашиб олинган учрашув бўлди, деди у. Мен, жумладан, Зимбабве ватанпарварларининг иркчиларга қарши олиб бораётган кураши тўғрисида Н. В. Подгорнийга батафсил гапириб бердим.

Бизнинг халқимиз Смитнинг ғайри қонуний режимига қарши олиб бораётган курашимизга Совет Иттифоқининг бераётган мададини ҳамиша юксак қадрлаб келмоқда. Н. В. Подгорнийнинг Африка мамлакатларига қилган бу сафари шу курашга «янги мадад» беради.

ЛИВАНДАГИ АҲВОЛ

БАЙРУТ. (ТАСС). Ливан Министрлар Кенгаши полковник В. Хурийни Ливан армиясининг қўмондони қилиб тайинлашга қарор қилди ва унга бригада генерали деган унвон берди. Хурий шу лавозимдаги генерал Х. Саид ўрнини олди.

Бош министр ўринбосари, ташқи ишлар ва мудофаа министри Ф. Бутрос Ливан армиясини бошқатдан ташкил этиш ва мустаҳкамлаш борасидаги тавсияларни ишлаб чиқиб, ҳукуматга тақдим қилиш янги қўмондонликнинг биринчи навбатдаги вазифасидир, деб таъкидлади.

Ливан сиёсий доираларида В. Хурийнинг қўмондон қилиб тайинланишига мамлакатда яқинда бўлиб ўтган гражданлар уруши чиқарган ички сиёсий кризисни енгиб ўтиш йўлида босилган ижобий қадам деб қаралмоқда. Сиёсий арбобларнинг катта кўпчилиги маъқуллаган шу тайинлашга консерватив кучларнинг ўнг қаноти, жумладан собиқ президентлар С. Франжье ва К. Шамун қарши чиқдилар, холос.

ҲИНДИСТОН ТАШҚИ ИШЛАР МИНИСТРИНИНГ БАЁНОТИ

ДЕҲЛИ, 30 март. (ТАСС). Ҳиндистон ташқи ишлар министри А. Б. Важпайи бугун маҳаллий ва чет эл журналистлари учун қабул маросими ўтказди. Министр ўз баёнотида Ҳиндистоннинг янги ҳукумати илгариги ҳукуматнинг ўз зиммасига олган барча мажбуриятларига содиқ бўлиб қолади ва Жаната партии ҳукуматни қўлга олгунча бошланган барча музокараларни ҳеч қандай тўсиқсиз давом эттиради, деб таъкидлади. Ҳиндистоннинг ташқи сиёсати масаласида мамлакатда ҳамма бир фикрда турибди ва сайлов олди кампанияси давомида бу масалада ихтилофлар юз берган эмас.

Ҳукумат блокларга қўшилмаслик сиёсатига содиқ эканлигини тасдиқлайди ва барча мамлакатлар билан дўстона муносабатларни мустаҳкамлашга интилади.

Диего-Гарсия оролидаги АҚШнинг ҳарбий базаси тўғрисида берилган саволга жавобан министр янги ҳукумат Пентагоннинг бу базасига нисбатан «муносабатини ўзгартирмайди», деб айтди. «Ҳинд океани рақобатдан холи бўлмоғи керак».

Ҳукумат, — деди яна министр, — Ҳиндистоннинг ядро қудратидан «фақат тинч мақсадларда» фойдаланиш зарур, деб ҳисоблайди.

Ҳукумат Покистон билан муносабатларини нормаллаштириш ва мустаҳкамлашга интилади. Биз бу жараённи орқага буриб юбормаймиз, бунга ҳеч қандай шак-шубҳа бўлиши мумкин эмас. Ҳукумат Хитой билан муносабатлар ҳам яхшиланади, деб ишонади. Янги ҳукуматнинг Яқин Шарқ хусусидаги сиёсати ҳам ўзгармайди.

РЕАКЦИЯГА ЗАРБА

АДДИС-АБЕБА, (ТАСС). Мувақкат Ҳарбий-маъмурий кенгашнинг 29 мартда бу ерда эълон қилинган баёнотидан Эфиопия пойтахтини контрреволюцион унсур бандаларидан тозалаш бўйича халқ милицияси отрядлари қуролли кучлар ва полиция билан қалин ҳамкорликда 23 мартдан бери ўтказаётган кампания ижобий натижалар беряпти, дейилади. Кейинги кунларда юзлаб реакциячилар, халққа қарши яширин группалар ва АҚШ Марказий разведка бошқармасининг агентлари фош этилиб, қамоққа олинди. Минглаб милтиқ, автомат, тўппонча ва пулемётлар, жуда кўп ўқ дори ва портловчи моддалар топилди. Катта-катта пул сақланган жойлар ва ҳукуматга қарши варақалар босишда ишлатиладиган машина-ускуналар сақланган жойлар аниқланди.

Реакцияга қарши курашда эришилган муваффақиятлар муносабати билан пойтахт ва унинг атрофларидаги комендантлик соати қисқартирилди ва қоқ ярим кечадан то эрталаб соат 5 гача давом этиши белгиланди.

Мувақкат Ҳарбий-маъмурий кенгаш юксак революцион хушёрлик ва қонунларга риоя этиш вазиятида шаҳарнинг меҳнат аҳли билан қалин ҳамкорликда террорчи бандаларни тугатиш борасидаги куч-ғайратларини давом эттиришга аҳд қилганлигини таъкидлайди.

ТЕЛЕТАЙП ЛЕНТАСИДАН

● ПРАГА. Чехословакия пойтахтида «КПСС XXV съезди ва ривожланган социалистик жамиятда совет зиёлиларининг актив роли» деган мавзуда илмий семинар ўтказилди. Чехословакия Социалистик Республикасининг илмий ходимлари ва фан арбоблари совет зиёлиларининг КПСС XXV съезди тарихий қарорларини амалга оширишдаги иштироки ва уларнинг марксизм-ленинизм ғояларини пропаганда қилишда, социализм мухолифларига қарши курашда ўйнаётган роли тўғрисидаги масалани қараб чиқдилар.

● ВАРШАВА. «Дольна Одра» электростанциясининг коллективи бу йил 8 миллиард 761 миллион киловатт-соат электр энергия ҳосил қилади. Бу — 1976 йилдагидан 761 миллион киловатт-соат ортиқдир.

Шу билан бирга энергетиклар 1977 йилда 20 минг тонна кўмирни тежаш мажбуриятини олдилар. Бундай муваффақиятлар машина ва ускуналардан яхши фойдаланиш, меҳнат унумдорлигини ошириш йўли билан қўлга киритилади.

● ТЕҲРОН. 1976 йилда ўтказилган рўйхат маълумотларига қараганда, Эрон аҳолиси 34 миллион кишидан иборат.

Ҳозирги вақтда шаҳарларда 15,5 миллион киши истиқомат қилади.

● БИСАУ. Совет Иттифоқи Бубак оролида электростанция, Болам шаҳрида электр линиялари қурилишида, артезиан қудуқларини пармалашда, қидирув ишларини олиб боришда Гвинея-Бисау Республикасига ёрдам беради. Бу ишлар СССР билан Гвинея-Бисау Республикаси ўртасида иқтисодий ва техникавий ҳамкорлик тўғрисидаги битим доирасида бу ерда имзоланган ҳужжатга мувофиқ бажарилади.

(ТАСС).

ЗАИРДАГИ ВОҚЕАЛАР

БРЮССЕЛЬ, 30 март. (ТАСС). Заирнинг жанубидаги Шаба (собиқ Катанга) вилоятида Заир армияси билан исёнчилар ўртасида қуролли тўқнашувлар давом этмоқда. Бельга агентлигининг маълумотларига кўра исён кўтарганлар шу вилоятнинг катта бир қисмини назорат қилиб турибдилар.

Бу ерда агентлик ўзини Конго миллий озодлик фронти деб атаётган Заир оппозицион ҳаракат раҳбарларининг хабарини тарқатди. Хабарда миллий озодлик фронти қисмлари Мучача шаҳрини ишғол этганликлари айтилади. Шу шаҳар учун олиб борилган жанглар чоғида Заир қўшинлари ўлганлар бўлиб, 150 кишидан маҳрум бўлган, жуда кўп солдатлар асир тушганлар. Исёнчилар қўлга киритган ўлжалар орасида Америкада ишлаб чиқарилган «С-130» самолёти, 7 вагон ўқ-дори, бешта бронеавтомобиль ва НАТО блокидаги мамлакатлар юборган ҳар хил қурол-яроғлар бор.

Исёнчиларнинг қуролланган отрядлари мис саноатининг катта маркази — Колвези шаҳри сари силжиб бормоқдалар.

«РОЗ АЛ-ЮСИФ» ЖУРНАЛИ МИСР МАТБУОТИНИНГ ҒАРАЗГЎЙЛИГИНИ ФОШ ҚИЛМОҚДА

ҚОҲИРА, 29 март. (ТАСС). Бу ерда чиқадиган «Роз ал-юсиф» журнали бундай деб ёзади: Л. И. Брежнев Совет Касаба союзлари съездида сўзлаган нутқида бошқаларнинг территориясини уруш йўли билан босиб олиш мумкин эмаслиги, фаластинлик араб халқининг қонуний ҳуқуқларини, шу жумладан унинг ўз тақдирини ўзи белгилаш ва ўз давлатини барпо этиш ҳуқуқини таъминлаш зарурлиги тўғрисида, демилитаризациялаштирилган зоналар вужудга келтириш тўғрисида араб мамлакатларининг, шу жумладан Мисрнинг нуқтаи назарини қўллаб-қувватлади. Л. И. Брежневнинг нутқида бошқа муҳим қоидалар ҳам бор. Буларда Яқин Шарқдаги кризисни келажакда тинч йўл билан ҳал этишнинг энг асосий принциплари ва йўналишлари баён этилган.

Ҳафталик газета яна қуйидагиларни уқтириб ўтади: Москва шу нутқ орқали ўзининг яхши ниятда эканлигини билдирди ва Совет Иттифоқи билан Миср ўртасидаги муносабатларда мавжуд совуқликни бартараф этиш мақсадида мулоқотлар учун эшикларни очиб қўйди. Аммо ҳукумат доираларига яқин турган Мисрдаги «Ал-аҳром» газетаси бу таклифларга тўғри ва холисона ёндашмади.

Президент Садат кейинчалик испан журналистлари билан учрашувда сўзлаган нутқида шу хатони шошиб-пишиб тузатишга интилиб, Л. И. Брежневнинг гаплари ижобий эди, деб айтди. Ташқи ишлар министри Фахми ўша куни халқ мажлисида сўзга чиқиб, совет раҳбари нутқининг ижобий руҳда эканлигини уқтириб ўтди.

Ҳафталик журнал давом этиб, «Ал-аҳром» газетасида шундай нотўғри хабарнинг эълон қилинганлигига обзорчининг ношудлигигина эмас, балки ҳозирги вақтда Мисрда ҳукм сураётган умумий вазият сабаб бўлди деб ёзади. Мана шу вазият журналистни ўзи шарҳламоқчи бўлган нутқни ўқимай-нетмай туриб обзорни топширишга мажбур қилди. Совет баёнотини ўқиб ўтириш улар учун шартмиди? Ахир Совет Иттифоқидан келаётган ҳамма хабарларни лаънатлаш, Москвадан бўладиган ҳар қандай таклифни аввал бошданоқ рад этиш одат бўлиб қолган-ку, деб ёзади «Роз ал-юсиф» журнали.

ТОШКЕНТ МЕТРОПОЛИТЕНИ ҚУРИЛИШИДА

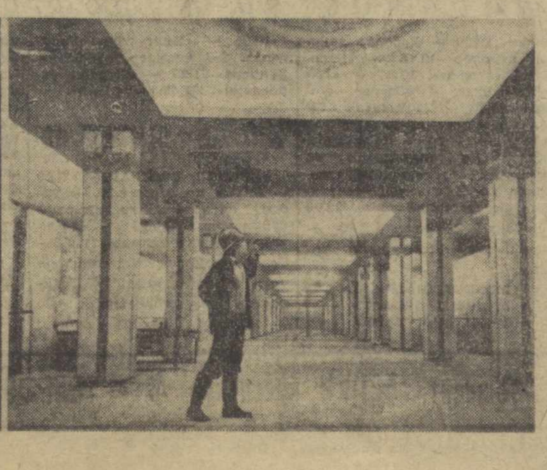

Тошкент метроси қурилишининг ҳамма участкаларида қизғин бунёдкорлик ишлари давом этмоқда. Баъзи станцияларда пардозловчилар ҳам ўз ишларини ниҳоясига етказмоқдалар. Суратда: «Октябрь революцияси» станциясининг платформа қисмидан бир кўриниш.

И. Глауберзон фотоси.

ОКТЯБРНИНГ МУЗАФФАР БАЙРОҒИ ОСТИДА

Совет ҳокимияти йилларида областда йирик саноат ва маданий марказ бўлиб қолган Чирчиқ, Бекобод, Ангрен, Олмалиқ, Янгийўл, Оҳангарон ва Янгиобод каби янги шаҳарлар бунёд бўлди.

* * *

1925 йилда Тошкент шаҳрида қурилиш ишлари учун 37 минг сўм маблағ ажратилган ва бу пулга 2 та кўчага тош ётқизилиб, бир неча уй қурилган эди.

* * *

Ҳозир областда 27 та йирик қурилиш трестлари, ўнлаб ихтисослашган бошқармалар бўлиб, улар 1976 йилда 500 миллион сўмлик қурилиш-монтаж ишларини бажардилар.

* * *

Ўнинчи беш йилликда областда саноат маҳсулотлари ишлаб чиқариш ҳажми 1,4 баравар ошади.

АНГРЕН

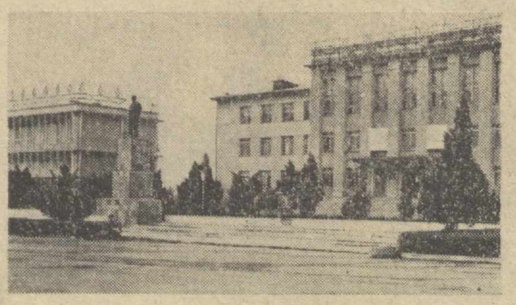

ЯНГИЙЎЛ

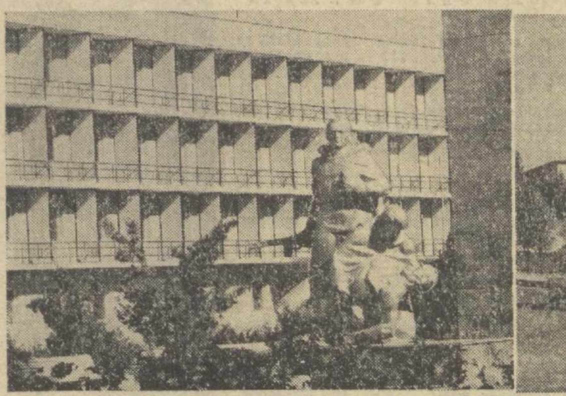

ЧИРЧИҚ

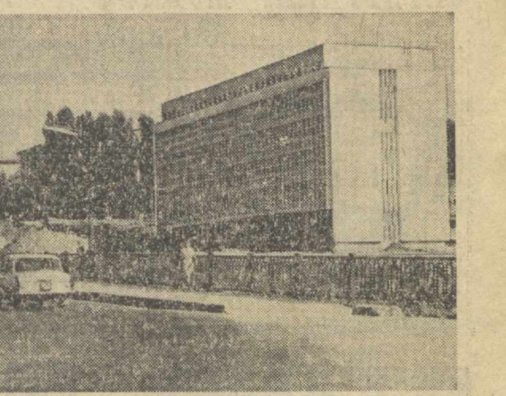

Тошкент область шаҳарлари обод бўлиб, кўркамлашиб бормоқда. Суратларда: Ангрен, Янгийўл, Чирчиқ шаҳарларининг кўриниши. А. Тўраев ва С. Безносов фотолари.

ҚАРДОШЛИК ШАҲРИ

ЎЗБЕКИСТОН ПОЙТАХТИНИНГ БУГУНГИ ҚИЕФАСИ ҒОЯТ КЎРКАМДИР. БУ ЭСА ХАЛҚЛАР ДЎСТЛИГИ ЛЕНИНЧА СИЕСАТИНИНГ ҲАЕТБАХШ КУЧИНИ ЯҚҚОЛ ИСБОТ ЭТАДИ. БИЗНИНГ ПАРТИЯМИЗ АНА ШУ ДЎСТЛИК СИЕСАТИНИ ОҒИШМАЙ ВА ИЗЧИЛЛИК БИЛАН АМАЛГА ОШИРИБ КЕЛМОҚДА.

Л. И. БРЕЖНЕВ.

ТОШКЕНТ тарихига саёҳат қилиб, кўпдан-кўп тазкираларни варақладик. Буюк инқилоб арафасида босмадан чиққан «Гранат» деб номланган қомус луғатига кўзимиз тушиб қолди. Унда бундан бир аср илгариги Тошкентнинг аҳолиси тўғрисида маълумотлар келтирилган.

Китобда ҳикоя қилинишича, аҳолиси салкам 68 минг кишидан иборат бўлган шаҳарни 25 чақирим масофали девор ўраб турган. Унинг бор бисоти 13.206 ҳовли, 255 мачит, 8 мадраса, 116 сув тегирмони, 8 ҳаммом, 42 обжўвоздан иборат бўлган.

Яна бир китобда — П. И. Рачковнинг «Оренбург тарихи» асарида Тошкент ҳақида шундай маълумотлар берилади:

«Шаҳарнинг кўпроқ қисми бўйи ва эни тўрт чақиримча келадиган тенислинка қурилган... Уйларнинг деярли ҳаммаси гувaладан қурилган ва ҳар бир уйнинг биттагина дарчаси бор, у ҳам бўлса юқорисида... Баъзи уйларнинг сирти лойсувоқ қилинган, ичи эса, ганчсувоқ қилиниб, нақшлар солинган ва токчалар қилинган.

Бутун шаҳарда саккизта катта кўча бўлиб, ҳар бирининг охирига биттадан ёғоч дарвоза, баъзиларига ғишт дарвоза қурилган... Бошқа кўчалар ниҳоятда тор...»

Туркистон Россияга қўшиб олингач Тошкент аста-секин ўлканинг саноат, савдо ва маданият маркази тусини ола бошлади. 1912 йилга келиб, еттита мўъжаз пахта заводи, иккита ёғ заводи ва бошқа майда-чуйда корхоналар бўлиб, уларда ишловчиларнинг сони 4 минг кишига етиб қолганди. Шаҳар аҳолисининг сони 200 минг кишидан ошмасди. Асосий транспорт от-улов эди.

Октябрь инқилобидан нур эмган Тошкент пролетариати улуғ Ленин партиясининг пўлат иродали солдатлари раҳбарлигида буюк инқилобнинг олтинчи куни ҳокимиятни ўз қўлига олди. Бутун мамлакат қатори Тошкент тарихида ҳам ойдин саҳифалар очилди. Кўҳна Тошкент ўша алангали йилларнинг жонли гувоҳи сифатида Туркистон Коммунистик партиясининг ташкилий жиҳатдан расмийлашувига муҳр босди. Ўрта Осиё республикалари ва Қозоғистоннинг сиёсий ва иқтисодий маркази деган буюк тарихий миссияни бажарди.

Ёш совет ҳокимияти Тошкентнинг чинакам пойтахт, замонавий гўзал шаҳар, Шарқнинг машъали бўлиб қолиши тўғрисида оталарча ғамхўрлик қилди. Совет ҳокимиятининг тақдири қил устида турган ўша унутилмас 1918 йилда Совет ҳукумати Тошкент истиқболини кўзлаб, шаҳарни ободонлаштиришга 60 минг сўм маблағ ажратди. Ярим кустар корхоналар базасида заводлар ва йирик устахоналар барпо этилди ГОЭЛРО плани асосида Бўзсув ГЭСи қурилиши бошлаб юборилди. В. И. Лениннинг муборак имзоси билан 1920 йил 7 сентябрда Туркистон Давлат университети барпо этилди.

Биринчи беш йилликдаёқ Москва, Ленинград ва Иттифоқимизнинг бошқа йирик шаҳарлари архитекторлари ҳамкорлигида Тошкентнинг бош плани ишлаб чиқилди.

Урушдан кейинги йиллар Тошкентнинг гуркираб яшнаши йиллари бўлиб тарихга кирди. Биргина Тошкент қишлоқ хўжалик машинасозлиги заводи АҚШнинг жаҳонга машҳур «Интернейшнл харверстер компани» ва «Жонд Дир» фирмалари ишлаб чиқараётганидан икки ярим баравар ортиқ машина ишлаб чиқараётир. Бугунги кунда социалистик Тошкентимиз дунёдаги кўп шаҳарлар билан бемалол ҳусн талашади. Аҳолисининг сони жиҳатидан у Ханой, Пхеньян, Стокгольм, Брюссель, Лиссабон, София, Жазоир, Вашингтондан ортиқдир. Фан, техника ва маданият тараққиётида Кобул, Теҳрон, Бағдод, Анқара, Истамбул каби ўтмишда юксалишнинг деярли бир пиллапоясида турган шаҳарлардан беқиёс ўзиб кетди.

ШОИР айтганидай «Яшнамоқда Тошкентимиз, мозий қолди орқада». Лекин бу ўринда 1966 йил 26 апрель тонготарини унутиб бўлмайди. Ўша тонгда шаҳар меҳнаткашларининг миллион юраги атиргул баргига қўнган сабуҳий шабнамдек титраб кетди. Шаҳар асалари инидек ғувуллади. Ҳа, зилзила туфайли шаҳарнинг тупроғи кўчди, тарихидай қадимий уйларнинг қадди букилди. Лекин Тошкент одамлари киндик қони тўкилган, алифбени ўрганган, ёр васлига етишган, ош-нони, ишхонаси, ошхонаси, ризқи-рўзи, бор-буди, муҳаббати сингган ерини тарк этмади.

Тошкент аҳолиси шафқатсиз офатга бардош бериб, яраланган баҳодирдай асло бошини эгмади. Ҳолдан толган шаҳар Антей ердан куч олганидек, юз миллат —бир оилага бирлашган улуғ Советлар мамлакати халқларидан мадад олди.

Дўстлик, қардошлик шаҳрига бутун социалистик Ватанимиз ёрдамга келди. Ўша куниёқ КПСС Марказий Комитетининг Бош секретари Л. И. Брежнев, СССР Министрлар Советининг раиси А. Н. Косигин ўртоқлар ҳамда КПСС Марказий Комитети билан СССР Министрлар Совети тузган ҳукумат комиссияси аъзолари Тошкентга етиб келишди. Ўртоқ Л. И. Брежнев республика партия активи йиғилишида зилзила оқибатларини тугатиш юзасидан қимматли йўл-йўриқ ва маслаҳатлар берди. Орадан кўп ўтмай, КПСС Марказий Комитети Сиёсий бюроси зилзила оқибатларини тугатиш юзасидан кўрилиши зарур бўлган шошилинч чораларни махсус муҳокама қилди. Москва, Ленинград, барча Иттифоқдош республикалар ўз кучлари билан уй-жой қуриб бериш учун Тошкентга энг яхши бинокорларини юборди. Қисқа вақт ичида Тошкентнинг ўрнида илгаригисидан ҳам гўзал янги шаҳар бунёд бўлди.

Архитектор ва бинокорлар жаҳон шаҳарсозлигида тўпланган тажрибалардан ижодий фойдаланиб, Тошкент жамолини очишга алоҳида эътибор бердилар. Улар шаҳарга жило берарканлар, кўз олдиларида Ленинграднинг Нева ва Москванинг Ленин проспектлари, Бразилиянинг эспланадаси, Парижнинг Елисей майдони турарди.

Яқинда «Правда» газетасининг мухбири Тошкент ҳақида ёзган мақоласида Тошкентни шоша-пиша зиёрат қилиш мумкин эмас, чунки у жаҳон нафосати музейи, деди. Шундай, Тошкент халқимиз қалбидек кенг, халқимиз юзидек ёруғ, кўнглидек равшан, дилидек пок, пахтасидек доврўғли шаҳар бўлиб қолди.

Ўтган асрнинг 60 йилларида жаҳонда биринчи бўлиб Лондонда метро қурилишига киришилганди. Ҳозир Москва, Ленинград, Киев, Тбилиси, Боку ва Харьковдан кейин Иттифоқда еттинчи ва Ўрта Осиёда биринчи Тошкент метроси қурилиши жадал олиб борилмоқда. Улуғ Октябрнинг 60 йиллиги нишонланадиган кунда метрополитеннинг биринчи навбати қурилиши ниҳоясига етказилади.

Гулгун она шаҳримизда юздан ортиқ миллат ва элат фарзандлари оға-ини ва опа-сингиллардек яшаб, порлоқ коммунистик идеалларни рўёбга чиқариш учун ҳормай-толмай ишламоқдалар. Бугунги Тошкент халқлар дўстлигига қуйилган мангу ёдгорликдай, қардошлигимиз буюк қудратига тўқилган қўшиқдай янграб турибди.

А. НАБИХЎЖАЕВ.

Спорт. Спорт. Спорт.

ПРАВДА — ВСЕСОЮЗНЫЙ КРОСС... ТОШКЕНТ

ШОНЛИ ЮБИЛЕЙГА БАҒИШЛАНГАН МУСОБАҚАЛАР

АНДИЖОН:

КУЧЛИЛАР БЕЛЛАШГАНДА

«Правда» газетаси соврини учун ўтказилган область мусобақаларида 200 дан зиёд спортчи курашни давом эттириш ҳуқуқини қўлга киритиш учун беллашди. Шаҳардаги Навоий номли маданият ва истироҳат боғида Улуғ Октябрнинг 60 йиллиги ва «Правда» газетасининг 65 йиллигига бағишлаб ўтказилаётган совриндорлик кураши ўзига хос байрам тусини олди.

Югуриш йўлкаларига биринчи бўлиб қизлар чиқишди. Улар минг метрлик масофада ўзаро баҳслашдилар. Бунда хўжаободлик Д. Бекирова масофани 3 минуту 21,8 секундда босиб устунликка эришди. Шаҳардаги 43-мактаб ўқувчиси А. Страшнова эса фахрли иккинчи ўринни, спорт мактаби талабаси С. Янгилдина учинчи ўринни эгалладилар. 2 минг метрга югуриш баҳслари ҳам қизиқарли ва мароқли бўлди. Бунда 50-мактаб ўқувчиси Л. Сергееванинг омади келди. Енгил атлетикачи қиз маррагача 7 минуту 17,5 секунд вақт сарфлаб, ғалаба нашидасини сурди. Н. Рязанова билан Е. Цепедиловалар иккинчи ва учинчи фахрли ўринларни баҳам кўришди.

Мазкур масофага аёллар ўртасида ўтказилган мусобақада СССР спорт мастери, таниқли енгил атлетикачи Замира Ахтямова мухлислар эътиборини қозонди. Республикамизнинг машҳур югурувчиси 2 минг метрлик масофани 6 минуту 33 секундда босиб ўтди. З. Агаева билан Т. Торьбалар маррага иккинчи ва учинчи бўлиб етиб келишди. Халқаро классли спорт мастери, енгил атлетика бўйича «Правда» газетаси соврини учун ўтказилган халқаро мусобақа иштирокчиси Светлана Ўлмасова эса ўзини 3 минг метрга югуриш устаси эканлигини яна бир бор намойиш этди. Светлана яқинда мамлакат чемпионати баҳсларида иштирок этиб, 9 минуту 35,6 секунд натижа кўрсатган эди. Бу сафар эса, маррага 2 секунд эртароқ келишга улгурди. М. Островская эса Ўлмасовадан 2 секунд кечикди.

Эркаклар ўртасида ўтказилган баҳслар ҳам эътиборга лойиқдир. 3 минг метрга югуришда хўжаободлик Б. Эликбоев маррагача биринчи бўлиб, мухлисларни мамнун этди. У, 9 минуту 27 секундлик натижа кўрсатди. 50-мактаб ўқувчиси Б. Минғазиев билан спорт мактаби талабаси В. Рудневлар ҳам фахрли ўринларни эгаллашди.

5 минг ва 8 минг метрлик масофага югуриш ҳамма вақт ҳам қизиқарли ва шиддатли ўтади. Кросснинг бу турида педагогика институтининг студенти И. Шабанов билан СССР спорт мастери А. Зайцевлар шуҳрат қозондилар. 14 километрлик кроссда бир хил натижалар қайд қилинди. Республика чемпиони Р. Насибуллин билан пахтакорчи В. Бержанин маррагача 43 минуту 49 секунд вақт сарфлашди. Команда ҳисобида Андижон шаҳар спортчилари биринчиликни эгаллашди. Хўжаободликлар билан избосканлик енгил атлетикачилар қолган икки фахрли ўринни баҳам кўрдилар. Совриндорлик кураши ғолиблари республика мусобақасида куч синашиш ҳуқуқини қўлга киритдилар.

А. ҚУРОНБОЕВ,
«Совет Ўзбекистони» мухбири.

ТЕРМИЗ:

ФАХРЛИ ЎРИНЛАР

Мусобақалар Термиздаги Максим Горький номли маданият ва истироҳат боғида ўтказилди. Баҳсда областнинг барча районлари ва шаҳарнинг икки командаси иштирок этди. Бу ердаги мусобақалар бир йўла икки соврин — Майна Ҳасанова хотираси учун ва «Правда» газетаси мукофоти учун ўтказилди. Югуриш йўлкаларига мактаб ўқувчилари, ўқув юртларининг талабалари, ишлаб чиқариш корхоналарининг ишчи-хизматчилари чиқдилар. 370 дан зиёд югурувчи икки кун мобайнида эпчиллик ва чаққонлик бўйича куч синашди. Хотира соврини учун ўтказилган мусобақада Харьков номли мактаб ўқувчилари пешқадамлик қилишди. К. Маркс номли ҳамда Чапаев номли мактаб ёшлари иккинчи ва учинчи фахрли ўринларни эгаллашди. Чапаев номли мактаб «Правда» газетаси соврини учун курашда ҳам ғолиблик қилди. Ўрта махсус ва олий ўқув юртлари ўртасида «Правда» газетаси соврини учун курашни давом эттириш ҳуқуқини жисмоний тарбия техникуми студентлари қўлга киритдилар.

А. ХАЛИЛОВ.

САМАРҚАНД:

АФРОСИЁБ ТЕПАЛИГИДА

Шаҳар кросси мусобақалари самарқандликларда катта қизиқиш уйғотди. Жумладан, 2 минг метрга югуришда ўсмирлар ўртасида физкультура техникумининг талабаси Г. Йўлдошева ва унинг командадоши Т. Балабановалар пешқадамлик қилишди. Республика кросси мусобақаларининг ўтган йилги совриндори Н. Чумичкина бу сафар ҳам муваффақият қозонди. 14 километрлик масофага югуришда А. Брагичев билан В. Яковлевлар маҳорат кўрсатишди. Саккиз минг метрга югуришда эса Г. Чумичкин маррага биринчи бўлиб келди. Шу тариқа жисмоний тарбия техникуми студентлари команда ҳисобида ғолиблик қилдилар. Самарқанд Давлат университети ёшлари билан медицина институти спортчиларига иккинчи ва учинчи фахрли ўринлар насиб қилди.

Совриндорлик учун область мусобақалари Афросиёб тепаликларида ўтказилди. Югурувчилар турли масофалар бўйича тепалик орқали ўтган йўлда ўзаро баҳслашдилар. Чунончи, қизлар ўртасида юз метрга югуришда Л. Тулиева ғалаба нашидасини сурган бўлса, икки километрлик масофани босишда асосий баҳс И. Чемина билан Н. Данилова ўртасида давом этди. Бу мусобақада дақиқалар ҳисобида Ирина маррага биринчи бўлиб келишга эришди. Аёллар ўртасида эса мазкур масофани Л. Морозова биринчи бўлиб босди. Энг қийин ва олис масофали пойга — 14 километрга югуришда эркаклар ўртасида динамочи Ю. Кобелевнинг олдига тушадигани топилмади. Команда ҳисобида «Спартак», «Буревестник» ва «Пахтакор» коллективлари фахрли ўринларни эгалладилар.

«ПРАВДА» ГАЗЕТАСИ СОВРИНИ УЧУН ўтказилган мусобақалар республикамизнинг турли шаҳарларида спортнинг енгил атлетика турининг ривожланишида муҳим роль ўйнамоқда. Жойларда ўтказилган баҳсларда ўзбекистонлик енгил атлетикачилар курашни давом эттириш ҳуқуқини қўлга киритиб, республика, қолаверса, Тошкент отчопарида ўтказиладиган финал баҳсларида иштирок этиш учун астойдил курашдилар. Энди область мусобақаларининг ғолиблари ўнинчи апрелда старт оладиган республика кроссида куч синашадилар. Кези келганда шуни ҳам айтиш кераки, республикамизнинг ҳамма ерида ҳам совриндорлик курашидек йирик мусобақага етарли аҳамият берилди деб бўлмайди. Чунончи, Хоразмда ўтказилган мусобақаларда оммавийлик тўлиқ таъминланмади. Область мусобақасида Хазорасп ва Урганч шаҳар командалари негадир иштирок этмади. Самарқандда ўтказилган шаҳар кроссида ҳам барча командаларнинг иштирок этишига эришилмади. «Меҳнат» кўнгилли спорт жамияти ихтиёрида 17 коллективи бўлишига қарамай, совриндорлик баҳсида уларнинг биронтаси кўринмади. Шунингдек, Самарқанд Давлат педагогика институти ёшлари ҳам югуриш йўлкаларида кўринмадилар, деса ҳам бўлади. «Правда» газетаси соврини учун ҳал қилувчи баҳслар эса, олдинда.

Редактор М. КОРИЕВ.

Реклама ва эълонлар

Театр

НАВОИЙ НОМЛИ ЎЗБЕК ДАВЛАТ АКАДЕМИК КАТТА ТЕАТРИДА — 1/IV **Испан миниатюралари**, 2/IV да **Испан миниатюралари** (кундузи), **Борис Годунов** (кечқурун), 3/IV да **Улик малика ва етти баҳодир ҳақида эртак** (кундузи), **Риголетто** (кечқурун).

ҲАМЗА НОМЛИ ЎЗБЕК ДАВЛАТ АКАДЕМИК ДРАМА ТЕАТРИДА — 1/IV да **Олтин девор**, 2/IV да **Кўрмайин босдим тиконни**, 3/IV да **Уғирланган умр.**

ЎЗБЕК ДАВЛАТ «ЁШ ГВАРДИЯ» ДРАМА ТЕАТРИДА — 2/IV да **Фақат ақл сотилмайди** (19.00), 3/IV да **Тўй муборак, қари қиз** (12.00).

Кино

САНЪАТ САРОЙИ — **Фердинанд Люснинг ҳаёти ва ўлими** (катта зал, кундуз ва кечқурун).

Доктор Франсуаза Гайан — «ҚОЗОҒИСТОН», «МОСКВА», «ТОШКЕНТ СОВЕТИНИНГ 50 ЙИЛЛИГИ» (жуфт соатларда), «ДРУЖБА» (тоқ соатларда).

Фердинанд Люснинг ҳаёти ва ўлими — «ЧАЙКА» (кундуз ва кечқурун).

Қизлар ва аёллар — «ВОСТОК» (кундуз ва кечқурун).

Ютуқ — ҲАМЗА номли (тоқ соатларда), «НУКУС» (кундуз ва кечқурун).

НИЗОМИЙ НОМЛИ ТОШКЕНТ ДАВЛАТ ПЕДАГОГИКА ИНСТИТУТИ

вакант вазифаларга

КОНКУРС ЭЪЛОН ҚИЛАДИ

кафедра мудирлари (катта ўқитувчилар ёки доцентлар): хор дирижёрлиги, музика фанларини ўқитиш методикаси; физик география (фан кандидати, доцент);

кафедра профессори: СССР тарихи;

кафедра доцентлари: чет тиллари, физик география, психология, ўзбек тили ва адабиётини ўқитиш методикаси, умумий тилшунослик, рус ва чет эл адабиёти;

кафедра катта ўқитувчилари: бошланғич таълим методикаси, дефектология, чет тиллари, ўзбек тилшунослиги, халқ чолғу асбоблари, умумий физика, педагогика;

кафедра ўқитувчилари: чет тиллари (немис тили), ўзбек тилшунослиги, мактабгача тарбия педагогикаси, математик анализ, расм ва живопись, чизмачилик, фортепиано, математика ўқитиш методикаси, рус группаларида ўзбек тили.

КОНКУРС МУДДАТИ — 18 АПРЕЛГАЧА.

Ҳужжатлар қуйидаги адресга юборилсин: Тошкент шаҳри-64, Педагогика кўчаси, 103-уй, илмий қисм.

Ўзбекистон ССР Прокуратураси коллегияси, партия ва касаба союз ташкилотлари республика прокурори Н. Б. Бўрихўжаевга акаси

Турдиалихўжа БУРИХУЖАЕВнинг

вафот этганлиги муносабати билан чуқур таъзия изҳор қиладилар.

Ўзбекистон ССР Ички ишлар министрлиги коллегияси ва республика ички ишлар органларининг шахсий состави Ўзбекистон ССР прокурори Н. Б. Бўрихўжаевга акаси

Турдиалихўжа БУРИХУЖАЕВнинг

вафот этганлиги муносабати билан чуқур таъзия изҳор қиладилар.

Ўзбекистон ССР Геология министрлигининг Тошкент геолого-разведка техникуми коллективи техникум ўқитувчиси

Баҳринисо Тошпўлатовна САЙДАЛИЕВАнинг

вафот этганлигини чуқур қайғу билан билдириб, марҳуманинг оила аъзоларига таъзия изҳор қилади.

САНЪАТ БАЙРАМИ

Республикамизда Улуғ Октябрь социалистик революциясининг муборак 60 йиллигига қизғин тайёргарлик кўрилмоқда. Ана шундай умумхалқ тараддудига 16-31 май кунлари республикамизда «Дўстлик тароналари» шиори остида ўтказиладиган санъат байрами ўзгача чирой ва мазмун бағишлайди.

Улуғ Октябрнинг 60 йиллигига атаб ўтказиладиган бу байрам шубҳасиз кўпмиллатли социалистик маданиятимиз ютуқларининг кенг намойишига, буюк Ватанимиз халқлари ўртасидаги метиндан мустаҳкам дўстликнинг рамзига айланиб, иттифоқчи республикалар маданияти ва бадииятининг жонли алоқаси ва ўзаро тажриба алмашувига хизмат қилади, меҳнаткашларга кўрсатиладиган маданий хизматни янада яхшилайди.

Санъат байрамида қардош республикаларнинг энг яхши бадиий коллективлари, таниқли санъаткорлар иштирок этадилар. А. Б. Александров номидаги икки марта Қизил Байроқ орденли Совет Армияси ашула ва рақс ансамбли, Воронеж Давлат рус халқ хори, Молдавия ССРда хизмат кўрсатган Давлат «ЖОК» халқ рақс ансамбли, Калинин область филармониясининг торли квартети, Москонцертнинг «Аккорд» вокал квартети, Ленинград концерт эстрада оркестри, «Мрияне», «Лайне», «Зангори гитаралар» вокал-чолғу ансамбллари, СССР Большой театрининг солисти, СССР халқ артисти Ю. Мазурок, СССР халқ артисти Гоар Гаспарян, РСФСРда хизмат кўрсатган артистлар А. Соленкова, А. Азарин, М. Козолупова, халқаро ва республика конкурслари лауреатлари Г. Лукшайте, А. Любимов ва бошқа коллектив ҳамда санъаткорлар ана шулар жумласидандир.

Санъат байрами қатнашчилари саноат корхоналарида, қурилиш майдонларида, пахта далаларида, чўлқуварлар ҳузурида бўлиб, учрашув кечаларида иштирок этадилар, ранг-баранг қўшиқ ва рақслари билан чиқадилар.

АПРЕЛЬ ОБ-ҲАВОСИ

Март ойи анча иссиқ ва қуруқ келди. Ҳарорат 20 даражагача кўтарилди. Бу, мевали дарахтларнинг барвақт гуллашига сабаб бўлди. Ўтган йилга нисбатан республикамизда чигит экиш эрта бошланди.

Апрель ойи об-ҳавоси одатдагидек бўлиши кутилади. Ҳарорат 11-16 даража атрофида (нормага яқин) бўлади. Биринчи ва иккинчи ўн кунликнинг айрим кунлари ҳаво салқин бўлиб, ҳарорат кечалари Қорақалпоғистон АССР, Хоразм ва Бухоро областининг шимолий районларида 4 даража иссиқ, 1 даража совуқ атрофида, айрим жойларда 2-4 даражада совуқ, кундузи эса 13-18 даража иссиқ бўлади. Учинчи декадада ҳарорат айрим кунлари 25-30, Жанубда эса 32 даражагача кўтарилади. Бошқа кунлари кечаси 7-12, кундузи 20-25 даража иссиқ бўлади.

Апрель ойида намгарчилик республиканинг кўпчилик областларида нормага яқин бўлади. Республиканинг шимолий районларида намгарчилик миқдори 10-20 миллиметр, Фарғона водийсида 15-35 миллиметр, қолган жойларда 60-80 миллиметр миқдорда бўлади. Иккинчи ва учинчи декадада ёғингарчилик кўпроқ бўлади, республиканинг жанубий районларида эса ойнинг биринчи ярмида кўпроқ ёмғир ёғиши кутилади.

У. ТИМОШЕНКО,
Тошкент узоқ муддатли об-ҳаво бюросининг синоптик катта инженери.

ҚИЗИҚАРЛИ УЧРАШУВ

Яқинда Қўқон шаҳридаги 25-ўрта мактабга Собир Абдулла номи берилиши муносабати билан бу ерда бир гуруҳ олимлар билан учрашув бўлиб ўтди. Учрашувда Ўзбекистон ССР Фанлар академиясининг мухбир аъзоси, Беруний номидаги республика давлат мукофотининг лауреатлари Ю. Султонов, Ҳ. Ёқубов, Ўзбекистон ССРда хизмат кўрсатган фан арбоби, филология фанлари доктори Ҳ. Абдусаматов, филология фанлари кандидатлари А. Аброров, Ғ. Мўминов, М. Абдураҳмоновалар қатнашдилар.

Учрашувда мактаб директори М. Исмоилхўжаева мактаб ўқитувчилари ва ўқувчилари номидан олимларни табриклади.

Р. КАРИМБОБОЕВА.

Тошкентдан гапирамиз ва кўрсатамиз

Телевидение

МАРКАЗИЙ ТЕЛЕВИДЕНИЕНИНГ «ВОСТОК» ПРОГРАММАСИ

10.00 — **Янгиликлар.** 10.10 — Гимнастика. 10.30 — Бир киши ҳамма учун ҳамма бир киши учун. 11.15 — **«Врач чақирдингизми?».** Бадиий фильм. 12.25 — **Миллионлар ленинча университети.** 16.00 — Ҳужжатли фильмлар. 16.40 М. Лермонтов поэзияси. 17.20 — **«Қушлар учиб келганда».** Бадиий фильм. 18.30 — «Объектив». 19.00 — **Янгиликлар.** 19.10 — **Мультфильм.** 19.20 — Москва ва москваликлар. 19.50 — **«Камалак».** 20.15 — **«Айиқ».** Бадиий фильм. 21.00 — Бизнинг биография. 1938 йил. 22.00 — **«Вақт».** 22.30 — **Эстрада программаси.** 23.30 — **Спорт гимнастикаси бўйича халқаро турнир.** 00.15 — **Янгиликлар.**

ЎЗБЕКИСТОН ТЕЛЕВИДЕНИЕСИНИНГ ПРОГРАММАСИ

11.30— Болалар учун фильм. 12.00 — Қизиқарли учрашувлар. 12.45 — **«Разведкачилар».** Бадиий фильм. 18.30 — **Мультфильм.** 18.50 — Касблар ҳақида ҳикоялар. 19.15 — «Идеология ва ҳаёт». 19.45 — **«Ахборот».** 22.00 — **«Олтин қўллар».** 20.20 — **Ўзбекистон ССР халқ артисти Ҳабиба Охунова куйлайди.** 21.00 — **Ахборот.** 21.20 — Улуғ Октябрнинг 60 йиллигига бағишланган иттифоқчи республикалар телевизион фестивали (Латвия). 22.00 — **«Вақт»** (Москва). 22.30 — Телевизион фестивалнинг давоми.

ТОШКЕНТ ШАҲРИ ВА ТОШКЕНТ ОБЛАСТИ УЧУН ПРОГРАММА

19.05 — «Минг жон». Спектакль. 2-3 қисмлар. 20.35 — Концерт. 21.20 — «Чорвоқ чироқлари». 21.45 — Физика.

Радио

БИРИНЧИ ПРОГРАММА. 8.30 — Лирик концерт. 9.30 — Ўзбек авторларининг оммавий қўшиқлари. 11.15 — **«Октябрь байроғи остида».** 11.30— Совет Армияси жангчилари учун концерт. 12.10 — **Ўзбекистон индустриальный.** 13.00 — Қўйлар сонини оширамиз. 13.30 — Иттифоқчи республикалар эстрадаси. 14.00 — Пахта усталари ҳақида ҳикоялар. 16.10 — Ёшлар учун музикали соат. 19.00 — Буни ҳамма билиши керак. 19.20 — **Юность Узбекистана.** 20.00 — **Халқаро аҳвол: саволлар ва жавоблар** (Москва). 20.45 — Сўнгги ахборот. 21.15 — Қўшиқлардан—қўшиқларга. 22.00 — **Чорвадорлар учун концерт.** 22.30 — Ҳозирги босқичда ғоявий кураш туркумидан эшиттириш. 22.40 — А. Қодирийнинг **«Ўтган кунлар»** романи асосида радиоинсценировка (1-қисм).

СОВЕТ ЎЗБЕКИСТОНИ. Орган ЦК Компартии Узбекистана, Верховного Совета и Совета Министров Узбекской ССР

БИЗНИНГ АДРЕС: 700.000, ГСП, Тошкент, ЛЕНИН проспекти, 41 * ТЕЛЕФОНЛАР: Коммутатор — 330249 дан 330258 гача. Эълонлар — 338142